

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Науково-навчальний інститут філології
Кафедра української мови та прикладної лінгвістики

**Мовні особливості текстів книжкового блогінгу
(на матеріалі корпусу букстаграмних дописів)**

Кваліфікаційна робота

освітнього ступеня «бакалавр»
за спеціальністю 035 «Філологія»,
спеціалізацією 035.10 «Прикладна
лінгвістика»,
галузі знань 03 «гуманітарні науки»
ОПП «Прикладна (комп'ютерна)
лінгвістика та англійська мова»

Вероніки ЛЕВАКОВОЇ

Науковий керівник:

доктор філософії, доц. Юлія
ЦИГВІНЦЕВА

Рецензент:

к.філол.н. Оксана ТИЩЕНКО

«Допущено до захисту»
Протокол № 11 засідання кафедри
української мови та прикладної лінгвістики
ННІФ від 01.06.2023
Завідувач кафедри _____ **Сергій Різник**

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. КНИЖКОВИЙ БЛОГІНГ ЯК ВИД МЕРЕЖЕВОЇ КОМУНІКАЦІЇ	6
1.1. Книжковий блогінг: історія явища та основні поняття	6
1.1.1. Аналіз попередніх досліджень і публікацій	6
1.1.2. Культура читання в Україні	7
1.1.3. Причини виникнення книжкового блогінгу та його розвиток .	11
1.1.4. Основні поняття сфери книжкового блогінгу	14
1.1.5. Перспективи подальшого дослідження	20
1.2. Вплив книжкового блогінгу на друкарську індустрію	22
1.3. Характерні риси Букстаграму	25
Висновки до розділу 1	29
РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКА ТА МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ БУКСТАГРАМНИХ ТЕКСТІВ	32
2.1. Дослідницький корпус букстаграмних текстів	32
2.1.1 Принципи укладання та огляд корпусу текстів.....	32
2.1.2. Труднощі, що виникли під час укладання корпусу.....	41
2.2. Лексичні особливості сучасних букстаграмних текстів	44
2.2.1. Характерні лексичні риси сучасних букстаграмних текстів.....	44
2.2.2. Частотний словник букстаграмних текстів	47
2.3. Синтаксичні особливості сучасних букстаграмних текстів	52
2.4. Книжковий блог як особливий мовленнєвий жанр	58
Висновки до розділу 2	61
ВИСНОВКИ	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	69
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	74
ДОДАТКИ	79
<i>Додаток 1.</i>	79
<i>Додаток 2</i>	82

ВСТУП

Останнім часом значно зросла роль, яку відіграють соціальні мережі в українському суспільстві, а також збільшилася кількість користувачів соцмереж. Станом на 2023 рік понад сімдесят відсотків українців мають обліковий запис принаймні в одній із них. Найпопулярнішими мережами серед української молоді є Instagram, TikTok та YouTube, покоління середнього та старшого віку надає перевагу Facebook.

Окрім інших соціальних та економічних сфер, соціальні мережі впливають на культурне життя суспільства і цим складають конкуренцію класичним видам культурного відпочинку: музеям, театрам та бібліотекам. Водночас представники різних культурних закладів, зокрема й видавництв, активно користуються соціальними мережами для популяризації свого продукту.

Незважаючи на поширення інтернету та складнощі, що виникли через повномасштабну війну, книжкова індустрія в Україні продовжує розвиватися та модернізуватися, активно просуваючи свої продукти в соціальних мережах. Останніми роками виник такий інтернет-феномен як книжковий блогінг, який поки що мало досліджений. З-поміж закордонних вчених до його аналізу зверталися Бет Дріскол [40], Бронвін Редан [42] та Анн Штейнер [44]. В Україні блог як жанр комунікації досліджувала О. Коваленко [19], функціонально-стильові та жанрові різновиди української мови в Інтернеті детально аналізував С. Чемеркін [36], лексико-граматичні особливості блогу як інтернет-жанру вивчали Л. Пономарьова та Г. Капліна [16], а О. Матковська [24] наголошувала на широких перспективах лінгвістичних досліджень блогів.

А все-таки, явище книжкового блогінгу – зовсім не вивчене, попри значну кількість активних книжкових блогів в українському сегменті соцмереж та те, що більшість користувачів таких мереж вважають думки популярних блогерів експертними, дослухаються до них. Це свідчить про *актуальність* досліджуваної теми.

Мета роботи – дослідити мову відносно нового для України та світу типу літературної критики, розглядаючи книжковий блог як особливий жанр інтернет-комунікації.

Для досягнення мети необхідно виконати такі *завдання*:

- 1) визначити причини виникнення явища та з'ясувати основні поняття;
- 2) дослідити особливості книжкових блогів у різних соціальних мережах, зокрема Instagram;
- 3) виділити характерні риси букстаграмного тексту в порівнянні з класичною літературною рецензією;
- 4) укласти та проанотувати корпус букстаграмних текстів.
- 5) здійснити лінгвістичний аналіз текстів корпусу та визначити їхню мовну специфіку.

Об'єктом дослідження є тексти, що належать до українського сегмента книжкового блогінгу, знаходяться у вільному доступі в соціальній мережі Instagram та мають мультимедійний супровід.

Предмет дослідження – мовні особливості букстаграмних текстів.

Теоретико-методологічна основа роботи полягає в аналізі та узагальненні досліджуваного матеріалу, а виконання практичних завдань вимагало застосування описового методу та класифікації зібраних текстів.

Оскільки дослідження стосується нового маловивченого сегмента українських соціальних мереж, його *новизна* очевидна, а *практичне значення* роботи полягає в тому, що дослідження лінгвістичних особливостей книжкового блогінгу, а також укладання корпусу букстаграмних дописів можуть стати поштовхом для подальших досліджень явища, що стрімко розвивається та має вплив на життя українців.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаної літератури, списку джерел та додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, здійснено огляд літератури, сформульовано мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, окреслено

теоретико-методологічну основу, новизну та практичне значення роботи, описано її структуру.

У першому розділі ми аналізуємо попередні дослідження та публікації на цю тему, вивчаємо проблематику культури читання в Україні, з'ясовуємо причини виникнення книжкового блогінгу, тлумачимо основні поняття сфери, та говоримо про перспективи подальшого дослідження. Також досліджуємо вплив книжкового блогінгу на друкарську індустрію та визначаємо характерні риси Букстаграму.

У другому розділі ми описуємо укладений нами корпус букстаграмних текстів, згадуючи про принципи його укладання та труднощі, що виникли під час роботи над ним. На матеріалі текстів корпусу визначаємо характерні лексичні риси сучасних букстаграмних текстів та ключові слова, що зустрічаються у текстах сфери, з'ясовуємо синтаксичні особливості букстаграмних дописів та виділяємо основні риси книжкового блогу як особливого мовленнєвого жанру.

Висновки узагальнюють теоретичні положення та містять стислий опис результатів аналізу мовної специфіки досліджуваних текстів.

Загальний обсяг роботи – 83 с., основного тексту – 68 с.

РОЗДІЛ 1. КНИЖКОВИЙ БЛОГІНГ ЯК ВИД МЕРЕЖЕВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

1.1. Книжковий блогінг: історія явища та основні поняття

1.1.1. Аналіз попередніх досліджень і публікацій

Книжковий блогінг є доволі багатоаспектним і складним явищем. Оскільки це один із напрямів блогосфери то, аналізуючи його, спершу варто приділити увагу вивченню інтернет-комунікації. З цього боку блог як новітній неканонічний жанр вивчали українські науковці І. Артамонова [3], О. Коваленко [19] та О. Калита [40]. Так, О. Коваленко зазначала, що блог разом з e-mail «реалізують письмову форму розмовно-побутового стилю та належать до епістолярного жанру» [19].

Однією з перших ґрунтовних вітчизняних праць на тему лінгвістичного дослідження мовлення в інтернеті є «Українська мова в інтернеті: позамовні та внутрішньоструктурні процеси» С. Чемеркіна [36]. У ній мовознавець досліджує різні стильові особливості інтернет-комунікації, а також лексико-семантичні та словотвірні зміни, що відбуваються в процесі користування українською мовою у вебпросторі.

На перспективності лінгвістичного дослідження блогів акцентує увагу О. Матковська [24]. Вона передусім наголошує на стилістичній та структурній характеристиці дописів.

Л. Пономарьова та Г. Капліна у статті «Лексико-граматичні особливості блогу як жанру інтернет-дискурсу» вивчають та порівнюють особливості української блогосфери в умовах двомовного (тобто україномовного та російськомовного інтернет-середовища) [16].

Книжковий блогінг як засіб популяризації культури читання серед української молоді розглядають В. Ковпак та О. Політова у статті «Український Буктюб та Букстаграм: дискурси культури читання української книги та національної безпеки». Науковці аналізують культуру читання як інструмент національної свідомості та безпеки, а також, опираючись на

соціальне дослідження, проведене в Запоріжжі, з'ясовують загальні тенденції до формату, жанру та мови читання серед різних вікових груп [30].

Отже, ми можемо стверджувати, що для українського мовознавства вивчення інтернет-дискурсу та блогосфери, зокрема книжкового блогінгу, є доволі новою науковою проблемою. Багато суперечок точиться навколо визначення основних понять та самої доцільності аналізу блогів різної тематики. Попри це, сучасні науковці звертаються до цієї теми, відкриваючи можливості для подальших досліджень. Книжковий блогінг безпосередньо пов'язують із культурою читання.

1.1.2. Культура читання в Україні

Виникнення писемності сприяло формуванню культури читання, що розвивалася протягом усієї історії еволюції людського суспільства. Уже давно минули ті часи, коли грамотою володіли одиниці, а фінансову спроможність мати бодай невелику бібліотеку мали лише дуже заможні люди.

Коли література стала більш доступною, культура читання набула масового характеру. Попри це, вона може бути як суто індивідуальною рисою окремої людини, так і мешканців певного регіону, країни (наприклад, України) або потенційних користувачів однієї бібліотеки.

Поняття «культура читання» розуміємо як сукупність етичних та психологічних норм і заходів, характерних для конкретної особи чи групи осіб, спрямованих на пошук, здобуття та аналіз інформації.

Ще в другій половині ХХ століття з поширенням телебачення скептики прогнозували занепад книгодрукування та видавничої справи. Сучасне суспільство вже традиційно називають інформаційним, а, окрім телебачення, паперові носії інформації отримали більш могутнього «конкурента» – інтернет. Але читання досі посідає важливе місце в культурі й освіті громадян розвинених країн.

Водночас не можна не зважати на те, що статистика підтверджує загальну тенденцію до зниження читацької активності українців, у тому числі й на тлі комп'ютеризації життя людей [32].

Опираючись на статтю дослідника К. Серажима [32], можна виділити три основні чинники, що формують культуру читання сучасної людини: родинні традиції та батьківський приклад, вплив школи, державні програми підтримки та розвитку бібліотек.

Родинні традиції та батьківський приклад. Саме батьки першими закладають дитині правила поведінки, розуміння етики та моралі, а також сприйняття навколишнього світу. Дитину треба привчати до читання з перших років життя, таким чином формуючи її читацьку культуру. Очевидно, що дитина, яка читає, стане дорослим, який продовжуватиме цю традицію та передаватиме її своїм дітям.

Літературний фундамент, що закладає школа. Дослідниця А. Андрущенко стверджує, що «виховання – це спільний, одночасний процес, який неперервно проходить як у школі, так і вдома» [2]. Отже, відповідальність за заохочення школярів до читання значною мірою лягає на вчителів. Однак застарілі методи разом із постійними спробами запровадити реформи в освітній сфері ніяк не сприяють індивідуальному підходу до безпосередніх учасників освіти, який вважають запорукою успішного навчання та застосування здобутих знань і вмінь у подальшому житті.

Окремої уваги потребує огляд шкільної програми з літератури. Замість подання творів, де акцентовано на проблемах, актуальних для сучасних підлітків, учні вивчають класичні твори, часто занадто віддалених від них часово й тематично, про незрозумілі та нецікаві їм події, а замість аналізу та висловлення власної думки про прочитане, від них вимагають повторення «вічних істин», які автор нібито закладав у твір. Такий підхід відбиває жагу до читання.

Державні програми підтримки та розвитку бібліотек. Рівень сучасного читання обговорюють усі: книговидавці й бібліотекарі, учителі й батьки,

лікарі (бібліотерапія) й психологи. Останнім часом навіть чиновники всіх гілок влади долучилися до цієї дискусії [6]. Багато західних країн впроваджують програми популяризації читання серед населення та фінансової підтримки бібліотек.

Як показує закордонний досвід, саме бібліотеки, а не книгарні є рушійною силою в популяризації читання. Причинами для цього є не лише неспроможність певних верств населення витратити численні суми на придбання власних книжок, а й обмеженість тиражу окремих книг.

Численні заходи, присвячені літературним святкам (День української мови, День поезії, дні народження письменників-класиків тощо) проводять у бібліотеках, так само як і презентації книг сучасних авторів. Хоча варто зауважити, що сьогодні багато письменників обирають мережеві книгарні як засіб просування своїх творів. Такі книгарні співпрацюють з видавництвом, де друкується представник сучасної літератури, або самі належать до видавництва.

Водночас бібліотеки стикаються з нестачею фінансування. Через брак коштів переважна більшість бібліотечних книг була видана ще за радянських часів, а нові примірники надходять в обмеженій кількості, часто – від письменників та волонтерів.

Із розвитком технологій друквані книги та періодика стали не єдиними носіями текстів. Зараз у продажу спостерігаємо все більше моделей різних пристроїв, здатних зберігати та обробляти великі обсяги інформації – смартфони, планшети, ноутбуки, електронні книги тощо. Але це не нівелює культури читання, а лише переводить її на інший рівень.

Як приклад візьмемо газети та журнали. За останні десятиліття кількість періодичних видань значно скоротилася, але вони не зникли зовсім. Натомість багато видань перейшли в електронний формат, створивши власні сайти на облікові записи в соціальних мережах.

Схожа ситуація тепер відбувається і з книжкою. Якщо для деяких науковців важлива робота з фізичними носіями, особливо коли це стосується

старовинних рукописних книжок, літературних пам'яток, то пересічному громадянину може підійти й більш сучасний варіант – електронна книга чи електронна версія книги на смартфоні.

Беручи до уваги тенденції сучасного світу, можна виділити такі плюси електронних носіїв інформації:

Екологічність. Останнім часом все більше людей намагаються бути більш «зеленими»: сортують сміття, обмежують використання пластику, більше їздять велосипедами або ходять пішки, стають на захист тварин та дбають про збереження рослин. Електронний формат книги не потребує використання паперу, отже вважається «eco-friendly», тобто більш безпечними для навколишнього середовища.

Економія місця. На відміну від минулих століть, коли під домашню бібліотеку могли виділятися цілі кімнати, нині через брак житлової площі та високі ціни на нерухомість спостерігаємо тенденцію до мінімалізму. Якщо аналізувати проблему з цього боку, то електронні носії дозволяють мати декілька сотень книг на одному пристрої, що значно економить простір у приміщенні. Також важливо взяти до уваги інтернет-бібліотеки, які безкоштовно надають користувачеві доступ до мільйонів книг. Окрім того, електронна книжка замість кількох друкованих зекономить місце у валізі під час подорожей та відпочинку.

Економія грошей. Класичні та популярні видання знаходяться у вільному доступі, а електронні версії книжок, захищених авторським правом, зазвичай коштують удвічі-втричі менше, ніж паперове видання, що в умовах низької заробітної плати є перевагою.

Але це не означає, що електронний формат колись повністю витіснить друковані видання. Впровадження технологій у щоденний ужиток лише допомагає читачам гармонійно поєднувати любов до читання з сучасним ритмом життя.

Отже, маємо всі підстави стверджувати, що кількість людей, котрі читають, за останні кілька десятиліть значно скоротилася, але це не означає

того, що культура читання незабаром зникне назавжди – вона просто перейде в інший формат. На думку української дослідниці О. Каракоз, традиційне читання книги поступово доповнюється читанням електронним і спілкуванням довкола прочитаного [38]. Зауважимо, що виникнення такого явища, як книжковий блогінг є яскравим прикладом поєднання любові до читання та сучасних технологій.

1.1.3. Причини виникнення книжкового блогінгу та його розвиток

Люди завжди прагнули до самовираження. Інформаційна епоха зняла більшість обмежень, подарувала свободу та можливість заявити на весь світ про себе й свої захоплення, а розвиток інтернету та сучасних комп'ютерних технологій дозволяють зробити це швидко й ефективно без додаткових фінансових витрат. Соціальні мережі є унікальною платформою для консолідації різних осіб та груп на основі спільності їхніх інтересів, при цьому в результаті комунікативної взаємодії виникає масштабний синергетичний ефект [31].

Одним із засобів такої консолідації є блогосфера. За визначенням «Словника української мови», блог, або блог, (від англ. web log – мережевий інтернет-журнал) – вид інтернет-сайту, інтерактивна інтернет-газета, що містить специфічні, зазвичай наведені в хронологічному порядку текстові, графічні або звукові записи (пости) тематичного характеру. Блоги дають можливість рубрикації і тегування (позначення), а також оцінювання вписів читачів даного блогу та їх коментування і збирання статистичних даних за відгуками на конкретну тему. Сукупність блогів трактується як комунікаційне медіа і має назву блогосфери [21].

Із зародженням блогосфери постає питання визначення жанрів інтернет-комунікації, яке залишається спірним через брак ґрунтовних досліджень на цю тему. Під жанрами інтернет-комунікації розуміються досить різноманітні за своєю природою і функціям явища [3]. Більшість лінгвістів схильні вважати

блог неканонічним жанром, тобто таким, який зародився у віртуальному просторі і не може існувати поза ним.

Аналізуючи блог в жанровому аспекті, можемо говорити про його епістолярне походження. Саме жанрова модель «класичного» щоденника лежить в основі блогосфери [4]. Тут простежується одна з вагомих причин популярності блогів – вони створюють враження відкритості та щирості автора перед своїми читачами, що, зі свого боку, грає на довірі аудиторії та створює образ, який буде цікавий користувачам.

Розвиток будь-якого блогу залежить не лише від кількості та якості публікацій, а від числа читачів та їхньої активності. Перед кожним блогером постає завдання залучити якомога більшу аудиторію з мінімальними витратами на рекламу або за абсолютної відсутності такої та утримати вже наявних читачів. Опитування 2020 року визначило визначило три основні причини, чому користувачі соціальних мереж читають блоги: вивчити щось нове (34%), розважитися (20%), дізнатися про нові тенденції своєї робочої сфери (12%) або усе разом (9%) [38]. Тож успішний блог має бути не лише цікавим, але й містити цінну для читачів інформацію та пропонувати щось принципово нове.

Далі розглянемо галузь блогосфери, яка безпосередньо стосується теми дослідження, а саме – книжковий блогінг. Книжковий блог – різновид блогу, який присвячений літературі та книгам; вид активності в одній або кількох соціальних мережах, яка зосереджена на рецензуванні книг у доступній широкій аудиторії формі, а також у дискусії на дотичні теми; відносно новий інтернет-феномен, що поєднує в собі елементи блогінгу та літературної критики. Оскільки загально визнаного терміну для досліджуваного явища не має, то зробимо акцент на трактуванні визначення, тобто з'ясуємо, чому варто вживати саме прикметник книжковий, а не книжний. Відповідно до «Українського тлумачного словника» В. Бусла, розрізняємо ці поняття: 1) книжковий – пов'язаний з виготовленням та розповсюдженням (продажем)

книги як носія інформації; 2) книжний – притаманний специфічній стилістиці викладу інформації, відмінній від розмовної мови [5].

Активний розвиток соціальних мереж посприяв появі численних груп, або онлайн-спілок. Більшість видавництв та навіть деякі бібліотеки, окрім офіційних сайтів, мають облікові записи в Facebook, Twitter, Instagram, YouTube, Telegram тощо, за допомогою яких активно просувають свій продукт. Якщо блогери надають перевагу Instagram та YouTube як платформам для висловлення думок, то у Facebook та Telegram створюються цілі клуби любителів книг, де учасники активно обговорюють прочитане, діляться планами та беруть участь в різних заходах (зустрічі з письменниками, допомога бібліотекам тощо). Водночас блогери активно використовують такі групи як для просування себе, так і для розвитку сфери. Нерідко саме вони є їхніми адміністраторами.

Можна також зауважити, що середовище книжкового блогінгу є одним з найменш токсичних, порівняно з іншими сферами. Вважаємо, що ключову роль в цьому відіграє повага одне до одного та розуміння, що кожна людина має свій смак у літературі та й не тільки. Між іншим, сам книжковий блогінг є втіленням ідеї, що кожен має право на висловлення власної думки. Австралійська дослідниця Б. Дріскол щодо цього зазначає таке: «Книжкові блогери можуть представляти смаки, взяті з широкого діапазону можливостей; вони можуть зосередитися на поезії, науковій фантастиці чи будь-яких інших літературних творах. Так само, як не існує чіткої межі між старими та новими засобами формування смаків, не існує чіткої демаркації між літературними смаками, вираженими онлайн, і тими, що виражаються в друкованих виданнях» [19]. Ця теза наочно демонструє, що для зарубіжних дослідників книжковий блогінг за значущістю формування смаків аудиторії посідає належне місце поряд із класичною літературною критикою.

Детальніше різницю між блогом та традиційною рецензією на книгу ми з'ясуємо в наступних розділах.

Згідно з поглядами А. Руденка, соціальні мережі є не лише каналом поширення ідей та пошуку односторонніх, вони також мають значний рівень довіри аудиторії [20]. У зв'язку з цим можна впевнено сказати, що блогери є лідерами громадських думок. Це дозволяє зробити висновок, що, окрім прагнення блогерів до самовираження та бажання розповісти про своє хобі, виникненню книжкового блогінгу значною мірою посприяв запит суспільства.

1.1.4. Основні поняття сфери книжкового блогінгу

Як ми вже зазначали, тести блогосфери належать до неканонічного жанру, тобто не можуть існувати поза мережею Інтернет та мають цілеспрямовану аудиторію, на смаки та вподобання якої орієнтується блогер. Л. Войтович з цього приводу пише так: «Натепер книжкові блоги є багатофункціональною платформою для обговорення прочитаного, пошуку односторонніх (віртуальний книжковий клуб), розвитку особистого бренду, створення кар'єри в книжковій сфері» [7].

У минулому розділі ми вже дали визначення книжковому блогінгу та з'ясували, що причиною його виникнення послугував запит суспільства. Тепер розглянемо кілька видів книжкового блогінгу, відповідно до соціальної мережі, у рамках якої він реалізується.

Книжкові блоги ведуть книжкові блогери, або інфлюенсери – більш спільна назва для тих, хто займається діяльністю у блогосфері. За визначенням «Словника з медіа грамотності»: інфлюенсер – той, що свідомо чи несвідомо чинить вплив на інших, лідер думок. Користувач, що має велику аудиторію у соцмережах та створює певну кількість контенту регулярно. Може бути як дійсним авторитетом, так і псевдоавторитетом [14]. Вони обирають одну або кілька платформ для розгортання своєї діяльності, найчастіше це Instagram або YouTube, але останнім часом набуває популярності і TikTok.

Особливим типом блогу є Букстаграм (від англ. *Bookstagram* від поєднання *book* – книга, та *Instagram*) – різновид книжкового блогінгу, місцем дії якого є соціальна мережа Instagram. Характеризується візуальним супроводом до тексту, а також відносно невеликим обсягом дописів, які іноді можуть міститися на фото або відео.

Букстаграм ведуть букстаграмери.

Індійські дослідники Х. Сінгх та Дж. Джордж характеризують їх так: букстаграмери – це літературні книжкові інфлюенсери в Instagram; їхні книжкові огляди зараз витісняють огляди, які писали професійні журналісти та колумністи. Букстаграмери успішно привертають увагу читачів в Instagram своїм стилем онлайн-рецензій на книги [43].

Зважаючи на специфіку соціальної мережі Instagram, важливу роль у поданні допису відіграє візуальне оформлення, тобто світлина та/або відео, які супроводжують текст. Авдиторію приваблює не лише зміст написаного, але й естетичне оформлення, ілюстративність. Ця книжкова естетика розвивається у дописах, що містять гарно оформлені книги та книжкові предмети, а також у дописах, що популяризують читання як бажану діяльність [42].

Приклад такого оформлення з відгуком букстаграмера **the_pretty_odd** (34) на діалогію Лі Бардуго «Шістка воронів» показано на малюнку 1.1. Як ми бачимо, окрім самих книжок, про які йдеться в дописі, блогерка додала на задньому плані тематичні картки з персонажами книги та серіалу, знятого за її мотивами. Тож, окрім вміло поданої рецензії на книгу, для Букстаграму важливо ще зробити якісний візуальний супровід.

the_pretty_odd • Відстежується ...

the_pretty_odd "Жодних плакальників. Жодних погребіть".

Дилогію "Шістька воронів" Лі Бардуго я вперше прочитала 5 років тому. Це було моє перше знайомство з авторкою і стало моїм великим книжковим кохання. Емоції мене переповнювали! На два дні я випала із реально життя і перемістилася до Каттердаму, де й залишила назавжди частину свого серця! Це були два божевільні дні майже без сну. Я просто не могла випустити книги з рук і не заспокоїлася доки не дочитала дилогію. За два дні дві цеглини! Тоді зі мною подібне сталося вперше!

У ті роки ця дилогія відновила мою любов до фентезі, що зараз...

♡ 🔍 📌

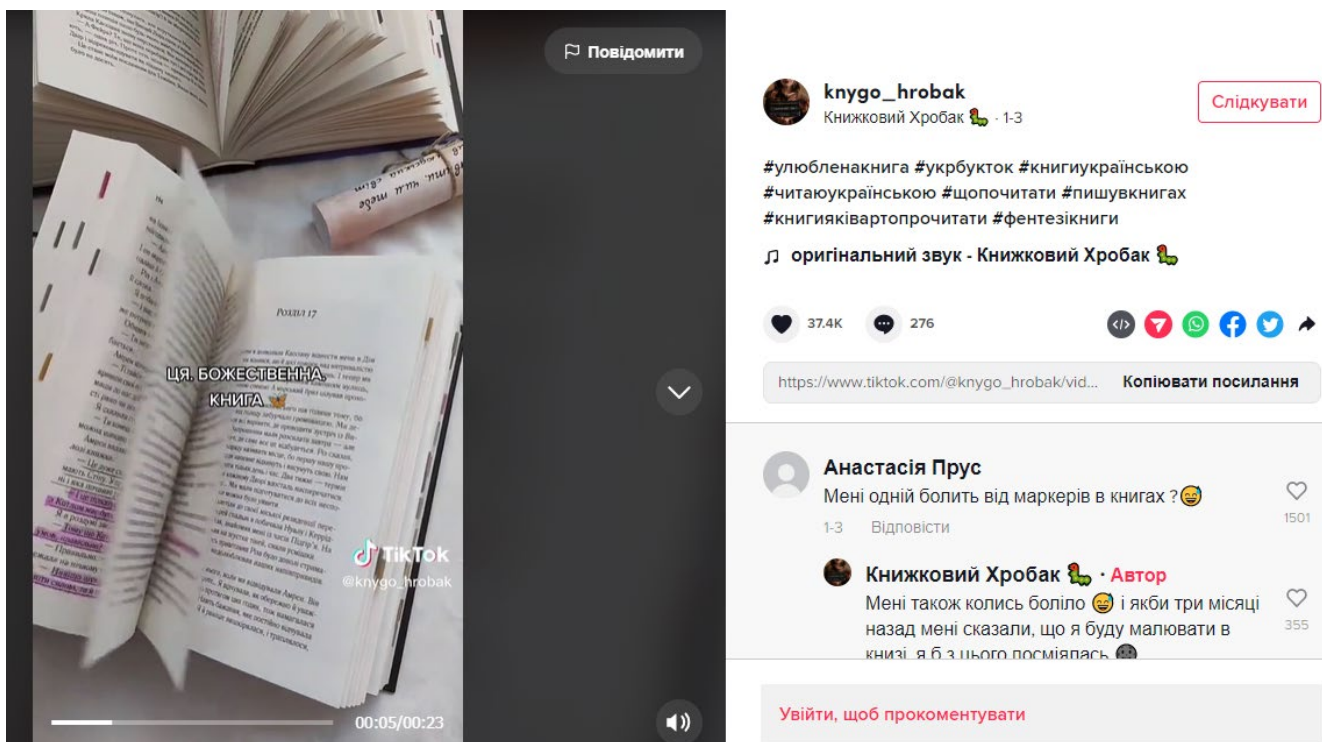
Позначки «Подобається»: 465

Малюнок 1.1 Скрин допису із Букстаграму

Букток (від англ. *BookTok* від поєднання *book* – книга, та *TikTok*) – різновид книжкового блогінгу, місцем дії якого є соціальна мережа TikTok. Характеризується відеосупроводом та стислістю тексту або його відсутністю. Цей різновид книжкового блогінгу робить акцент на візуалізації, тому тексти рецензії часто подається в короткій усній формі.

Відеоролики Буктоку відображають грайливу, нерегламентовану естетику TikTok. Вони короткі, швидкі та гучні, найчастіше знімаються і переглядаються у вертикальному положенні на смартфоні, з творцем у фокусі великого плану [23]. Тому повноцінною або навіть стислою рецензією на книгу таке відео складно назвати. Букток краще функціонує у форматі рекомендацій або дискусії, при чому дискусія може стосуватися окремого моменту конкретної книги або літературних жанрів та кліше.

Так, на малюнку 1.2 ми бачимо скрин відео буктокера **knygo hrobak** (25) довжиною у 23 секунди, суть якого полягає в тому, що буктокер гортає книгу «Двір крил і руїн» Сари Дж. Маас (назву книги бачимо у кінці відео), а єдиним супровідним написом до відео є текст «ЦЯ. БОЖЕСТВЕННА. КНИГА».

Малюнок 1.2 Скрин допису з Буктоку

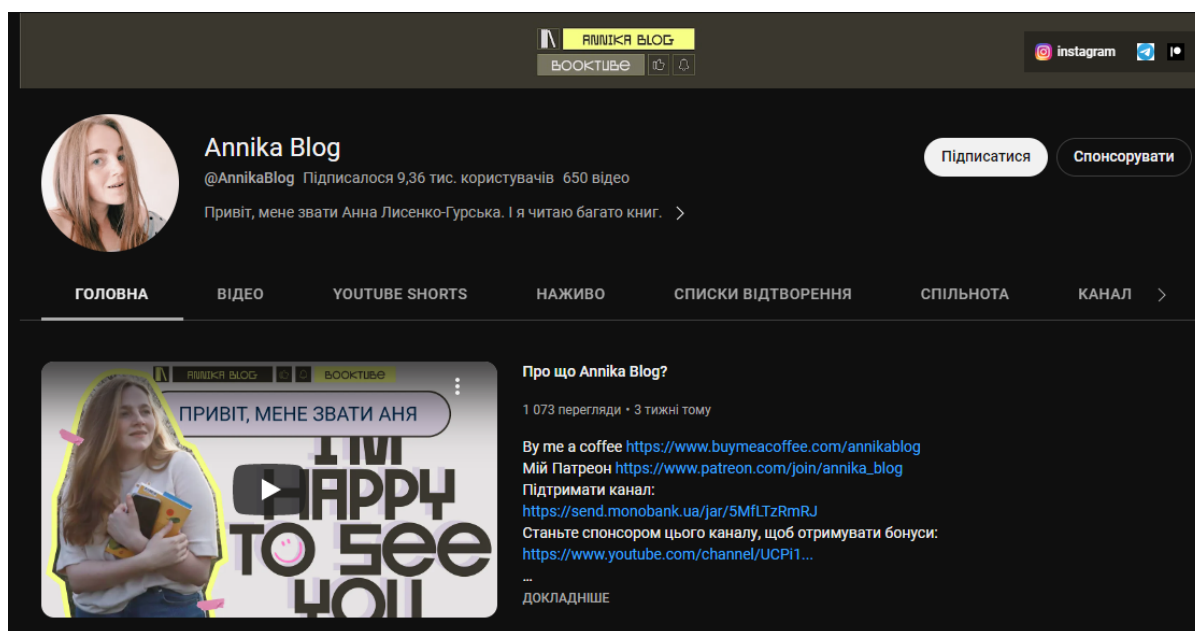
Отже, на відміну від Букстаграму, Букток не характеризується обсягом текстових дописів навіть у порівнянні з малим об’ємом текстів блогосфери. Натомість він привертає увагу аудиторії короткими та динамічними відео, якими буктокер ставить за мету викликати інтерес до конкретної книги або автора.

Іншим напрямом книжкової блогосфери, який супроводжується відеоматеріалом, є Буктюб.

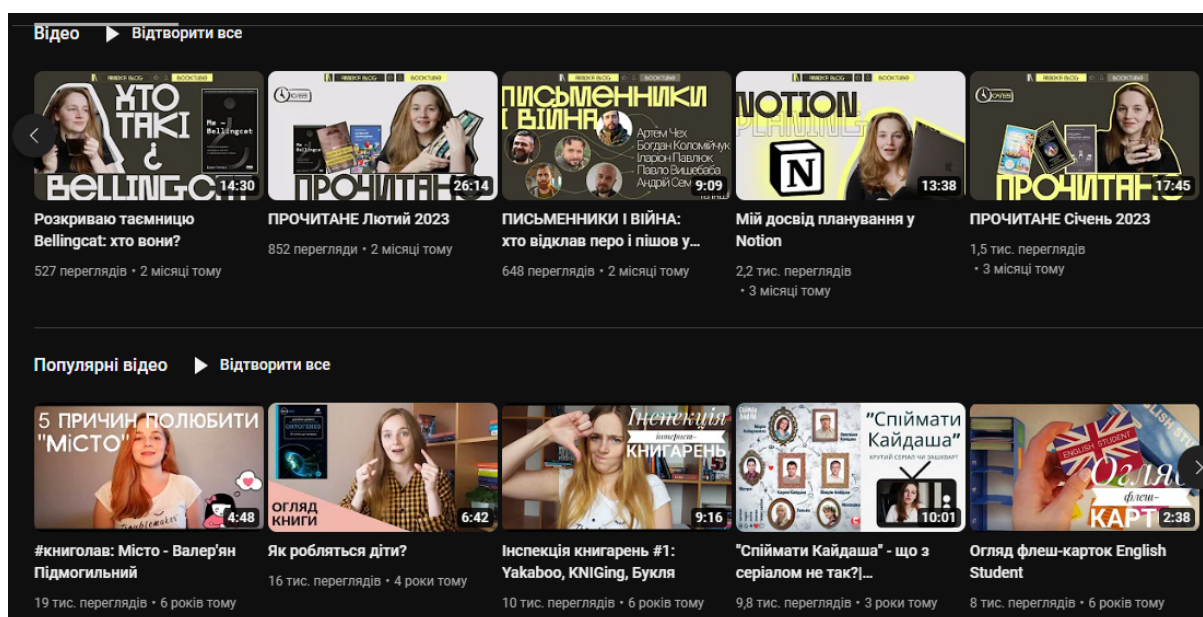
Буктюб (від англ. *BookTube* від поєднання *book* – книга, та *YouTube*) – різновид книжкового блогінгу, місцем дії якого є соціальна мережа YouTube. Характеризується подачею інформації через відеоформат. Текст у такому блозі має усну форму подання (якщо не враховувати субтитри) та розлогу рецензію. Буктюбери звертаються безпосередньо до “уявного” глядача, щоб представити усну рецензію на книгу, прокоментувати, проаналізувати і показати її на екрані. Вони сформували новий, яскравий дискурсивний жанр – відеорецензії на книги (те, що вони просто називають «рецензіями» або «оглядами»), який викликав інтерес читачів у всьому світі [41].

Для Буктюбу більш характерні огляди на кілька книжок одразу, наприклад, формат читацького щоденника або прочитане за місяць/сезон. Також серед популярних жанрів на Буктюбі можна виділити особисті топи блогера на книжки певного спрямування або авторів, 24-годинні марафони читання, де буктюбер без зупинки читає добу поспіль, а також різноманітні відео, дотичні до читання, письменників, видавничої діяльності та книгарень, а також відео особистого характеру та огляди на фільми й серіали, зняті за мотивами книжок.

Наприклад, на каналі бюктюберки **Annika Blog** (7) можна побачити відео з такими назвами: «ПРОЧИТАНЕ Лютий 2023» (огляд на кілька книг в одному відео), «#книголав: Місто – Валер'ян Підмогильний» (огляд на окрему книгу в одному відео), «ПИСЬМЕННИКИ І ВІЙНА: хто відклав перо і пішов у ЗСУ?» (відео, присвячене українським письменникам, які пішли на фронт після повномасштабного вторгнення), «Спіймати Кайдаша» – що з серіалом не так?» (огляд на нашумілий в українському медіапросторі серіал «Спіймати Кайдаша», знятий за мотивами повісті «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького), «Інспекція книгарень #1: Yakaboo, KINGing, Букля» (огляд на українські книгарні), «Мій досвід планування у Notion» (відео особистого характеру) тощо. Звісно, це лише незначна частина з переліку, адже канал налічує понад 600 відео на книжкову тематику. Скриншоти з представленням каналу як прикладу українського Буктюбу зображені на малюнках 1. 3-4.

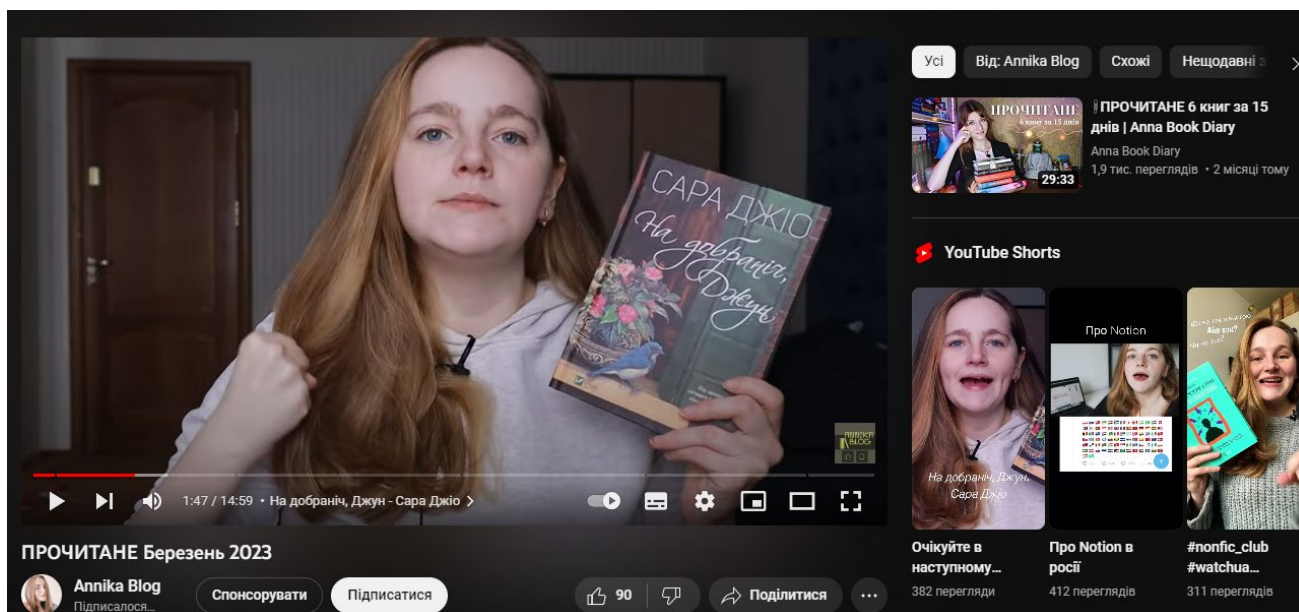
Малюнок 1.3 Скрин з каналу на Буктюбі

Малюнок 1.4 Скрин з каналу на Буктюбі

Малюнок 1.5 демонструє, типове відео на Буктюб – крупним планом ми бачимо блогерку, яка демонструє прочитану книгу та висловлює свою думку про неї. Відео, яке має назву «ПРОЧИТАНЕ Березень 2023» (6) і триває 15 хвилин, містить вступ, в якому блогерка вітається з аудиторією, та огляд п’яти книг: «На добраніч, Джун» Сари Джіо, «Орден мовчальниць» Катерини Калитко, «Curly-менеджмент» Діни Волинець, «Це почалося не з тебе»

Марка Волінн та «Дорослі діти емоційно незрілих батьків» Ліндсі К. Гібсон. Ролик завершується прощанням з глядачами. До відео можна відкрити автоматично створені українські субтитри. Сам огляд подається в усній формі у розмовному стилі так, наче блогерка обговорює книги в колі близьких друзів.

Малюнок 1.5 Скрин з відео на Буктюбі

Книжковий блогінг активно розвивається у різних соціальних мережах як в Україні, так і в усьому світі. Наприклад, в Instagram з хештегом #bookstagram міститься понад 90 мільйонів дописів, у TikTok з хештегом #booktok – 50 мільйонів коротких відео, а в YouTube з хештегом #booktube існує понад 263 тисяч відео і близько 27 тисяч каналів. Очевидним є те, що український книжковий блогінг містить набагато менше матеріалу, однак не можна заперечувати той факт, що вітчизняний сегмент розвивається паралельно зі світовим, підхоплюючи тренди та працюючи на розширення аудиторії.

1.1.5. Перспективи подальшого дослідження

Як вже було зауважено, явище книжкового блогінгу є маловивченим в українській гуманітаристиці, тоді як закордонні дослідники приділяють

значну увагу блогосфері як невід'ємній частині життя в умовах діджиталізації суспільства та впровадження інтернету й соціальних мереж в усі сфери людської діяльності.

Вивчення явища перебуває на перетині кількох гуманітарних напрямків: соціології, психології, літератури та лінгвістики.

З погляду соціології та психології можна простежити, як від популяризації тих чи інших книг залежить їх продаж у книгарнях, як блогери формують читацькі вподобання та як суспільний запит впливає на діяльність видавництв і яку роль відіграє у формуванні їхнього репертуару.

З точки зору літератури книжковий блогінг вивчати надзвичайно, тому що він є новітньою формою рецензій на літературний твір. Але, на відміну від традиційної рецензії, огляд у соціальних мережах подається крізь призму вподобань блогера та має емоційний характер.

З погляду лінгвістики дослідження таких блогів можна проводити на кількох мовних рівнях. На лексичному рівні можна дослідити особливості мовлення того чи іншого блогера та визначити, чи впливає це на його популярність; на синтаксичному рівні можна дослідити особливості типів побудови речень та визначити найбільш активні моделі для цього жанру; на стилістичному рівні можна дослідити особливості блогерського ідіостилю.

Для нашого дослідження ми зібрали корпус букстаграмних текстів, які в наступному розділі досліджуватимемо на кількох мовних рівнях. Цей корпус, який необхідно в майбутньому доповнювати новими текстами, може послугувати матеріалом для подальших різноаспектних досліджень.

Підбиваючи підсумки, наголосимо, що тема, попри скептичне ставлення певної частини вчених до блогосфери як до об'єкта дослідження, має широкі перспективи для вивчення з погляду різних гуманітарних та соціологічних наукових напрямів.

1.2. Вплив книжкового блогінгу на друкарську індустрію

Ми вже зауважували, що популярні блогери мають значний вплив на формування думки своєї аудиторії. Букстаграмери є лідерами думок. До них часто звертаються по рекомендації, особливо ті, хто хоче розпочати своє занурення у світ читання, тому їхня роль у наданні порад є важлива [39].

Найкращі блогери стають неодмінною ланкою для обміну інформацією в їхній сфері [25]. Саме з цієї причини відомі бренди укладають з ними контракти на огляд нового товару та його рекламу. Видавництва теж не лишилися поза цими тенденціями та активно співпрацюють із книжковими блогерами. Розглянемо детальніше вигоди обох сторін.

Поширення інтернету значною мірою вплинуло на друкарську індустрію. Під цим впливом ми маємо на увазі не тільки нові види дозвілля, які конкурують із читанням, а й появу можливості читати не паперові книги. Наприклад, інтернет-бібліотека Google є однією з найбільших у світі та налічує понад 7 млн книг, у тому числі й українською мовою. Також в нашій країні поширене книжкове піратство, причому іноді громадяни навіть не усвідомлюють, що у їхніх діях є щось протиправне.

У 2014-2015 роках, незважаючи на падіння купівельної спроможності громадян, на тлі гібридної війни з РФ значною мірою скоротився експорт книг з країни-агресора (що до цього переважав на ринку) та зріс попит на україномовну літературу. Після повномасштабного вторгнення Росії на суспільному та законодавчому рівні з'явилося табу на читання та розповсюдження російськомовної літератури (як оригінальної, так і перекладної), що послужило новим поштовхом до популяризації української книги.

Попри відсутність державних програм популяризації читання, а також поширення піратського контенту електронних та аудіо-книг, видавничий ринок України зазнав суттєвих позитивних змін. До них можна віднести не лише збільшення кількості книг молодих українських авторів та популяризація україномовної літератури, а й розширення співпраці та

комунікацію видавництв. Зараз кожне українське видавництво має свій акаунт не лише на Facebook, який вже традиційно вважається мережею для офіційної інтернет-комунікації, але і в Instagram, TikTok, Twitter, а деякі - навіть свої канали на YouTube.

Коронакриза помітно вплинула на всі сфери людської діяльності, у тому числі й на видавничу. На відміну від країн Європи, в Україні скоротилися тиражі, що вже призвело до нового витку кризи в індустрії [26]. За даними Української асоціації видавців та книгорозповсюджувачів, станом на середину травня 2020 року 59% видавців оцінюють рівень зменшення продажів як катастрофічний і 37% – як середній. Паралельно з цим значно збільшилася частка продажів через інтернет-книгарні, що під час локдауну залишалися собою єдиним каналом збуту товару [7].

Повномасштабна війна, яка почалася в лютому минулого року також значно сколихнула книговидавничий ринок, позбавивши частину видавництв фізичної спроможності працювати. Попри це, згідно вебпорталом «Читомо», 85,9% видавництв продовжили свою роботу після початку нового етапу російсько-української війни. Незважаючи на збитки, спричинені війною, більшість українських видавництв працює та займається волонтерською діяльністю, а деякі видавництва навіть вийшли на іноземні книжкові ринки [17].

Усі ці чинники змусили видавництва шукати нові сучасні засоби реклами, тому вони починають активізувати співпрацю з книжковими блогерами, чиї думки є авторитетними для потенційних покупців, адже тенденція книжкових рецензій зараз впливає на наміри багатьох читачів купувати книжки в Інтернеті і впливає на продажі видавничої індустрії [14]. Так це характеризує професорка Лундського університету А. Штайнер: «Культура блогінгу стала важливою та комплексною частиною книготоргівлі, і має вплив на книгодрукування, маркетинг та поширення літератури в Північній Америці та багатьох країнах Європи» [44].

Видавництва надсилають блогерам новинки на огляд з метою отримання відгуку на книгу, а отже – і зросту попиту на неї серед читачів впливовця. Блогери також шукають співпраці з видавництвами. Досить важко чітко визначити кількість читачів, після досягнення якої книжкового блогера можна вважати популярним, але кожен пост з оглядом супроводжується хештегом (слово, якому передує знак #) та відміткою (назва облікового запису, перед якою стоїть знак @) видавництва, яке надрукувало книгу, таким чином готується підґрунтя для співробітництва. Так, малюнок 1.6 демонструє допис від букстаграмерки **cusomia**, в якому позначено видавництво: (...) А ще книги від [@big.artbooks](#) автоматично бронюють місце на моїх полицках, бо їх оформлення, то є work of art (17).

Малюнок 1.6 Скрин допису з Букстаграму блогерки *cusomia*

Отже, попри всі складнощі та надзвичайні ситуації, які відбулися в Україні та світі, українська видавнича сфера продовжує активно працювати та популяризувати українську книгу. Проаналізовані дані свідчать, що книжковий блогінг має значний вплив на всю сферу виробництва книг. В Україні така співпраця лише починає набувати популярності, тоді, як на Заході вже давно стала звичайною практикою.

1.3. Характерні риси Букстаграму

З усіх сегментів книжкового блогінгу був обраний саме Букстаграм через надвисоку популярність платформи Instagram, а також через форму подання оглядів, які презентуються переважно у письмовій формі та здебільшого відповідають формату «одна рецензія – одна книга».

В літературознавчій енциклопедії Ю. Коваліва рецензію потлумачено як «жанр літературної критики, що розглядає й поціновує конкретні твори письменства (літературознавства), визначає їх вартість, аналізує компоненти, вказує на допущені, на думку критика, хиби, має широкий тематичний діапазон, характеризується актуальністю висвітлюваної проблематики, глибиною порушуваних питань, лаконічністю викладу, структурністю побудови» [29]. Нові словники не подають тлумачення, що пояснювало б саме вузькоспеціалізовані дописи у соціальних мережах. Зважаючи на те, що немає загальноприйнятого терміна, пропонуємо таке визначення: огляд у Букстаграмі – це різновид дописів у соціальній мережі Instagram, які передають авторські враження від прочитаного літературного твору.

Першою відмінністю є *різниця обсягу* класичної та букстаграмної рецензії. Літературознавча рецензія зазвичай дає повну характеристику твору і, навіть якщо розглядати короткий відгук, займає мінімум декілька стандартних академічних сторінок. Політика Instagram обмежує дописи у кількості символів (максимум 2200 з пробілами та іншими спеціальними символами), а, враховуючи обов'язкову наявність хештегів, блогер може послуговуватися лише декількома стислими абзацами. Іноді букстаграмери

продовжують допис нижче у коментарях або в каруселі (декілька світлин в одному Instagram-дописі), але він все одно поступається обсягом класичній рецензії.

Друга відмінна риса, яку так само помітно без поглибленого аналізу, це *відсутність посилань на інші критичні праці та використання хештегів* натомість. Пост в Instagram не є науковою працею, отже, не вимагає наявності цитувань інших дослідників або коментаторів та посилання на них; якщо блогер і використовує цитати, то переважно бере їх із самої книги. Хоча тут варто зауважити, що іноді букстаграмер описує свої враження через відомий влучний вислів (іноді без зазначення автора). У самому тексті допису іноді відсутня назва та автор книги, але цю інформацію читач дізнається за допомогою світлини або хештегів.

Ще один чинник, який відрізняє букстаграмний допис від класичної рецензії, це *згадка видавництва*, в якому книга була надрукована. Окрім посилання на обліковий запис та хештегів, блогер може вступати в діалог з видавцем через сам допис: дякувати за роботу, питати, коли буде продовження (якщо мова йде про книгу з серії) тощо. Іноді видавці можуть відгукуватися у коментарях або робити репост. Варто зазначити, що такий діалог відбувається лише тоді, коли мова йде про паперову, а не електронну книгу.

Очевидною рисою букстаграмних рецензій є *відсутність складних літературознавчих термінів*. Оскільки блоги орієнтовані на пересічних громадян, які здебільшого не знайомі зі специфічною науковою лексикою, то букстаграмери уникають використання рідковживаних слів, спеціальної лексики тощо.

Ще однією особливістю букстаграмного тексту, яка впливає з попереднього пункту, є *простий стиль* викладу. Сучасні дослідники відносять блоги до жанру публіцистики, у той час як літературна рецензія може бути як публіцистичним, так і науковим жанром.

Також можна виділити *поверховий, побіжний аналіз* прочитаної книги. Це зумовлено не лише обмеженими розмірами допису, але й небажанням надавати читачам спойлери (від англ. «to spoil» – псувати, передчасне розкриття важливої сюжетної інформації, яка псує інтригу), що суперечить неписаній інтернет-етиці [33].

Ще одна риса, специфічна для усіх типів Instagram-блогів, це *використання емодзі* (іконічний знак, що зображує емоцію або явище). Частота вживання емодзі в дописах є індивідуальною для кожного блогера: одні можуть вставляти їх в кожному абзаці чи реченні, інші ж не використовують взагалі.

Однією з найважливіших екстралінгвальних рис книжкового блогу є те, що *актуальність твору визначає сам автор*. Якщо класичну літературну рецензію пишуть на новинки, які перебувають у центрі уваги критиків та читачів, то блогери не обмежені часом написання книги. Букстаграмер може залишити свій відгук як після прочитання популярної цьогорічної книги, так і зробити огляд на класичний літературний твір. Блогер діє на власний розсуд, тоді як літературний критик працює в рамках, які встановлює середовище.

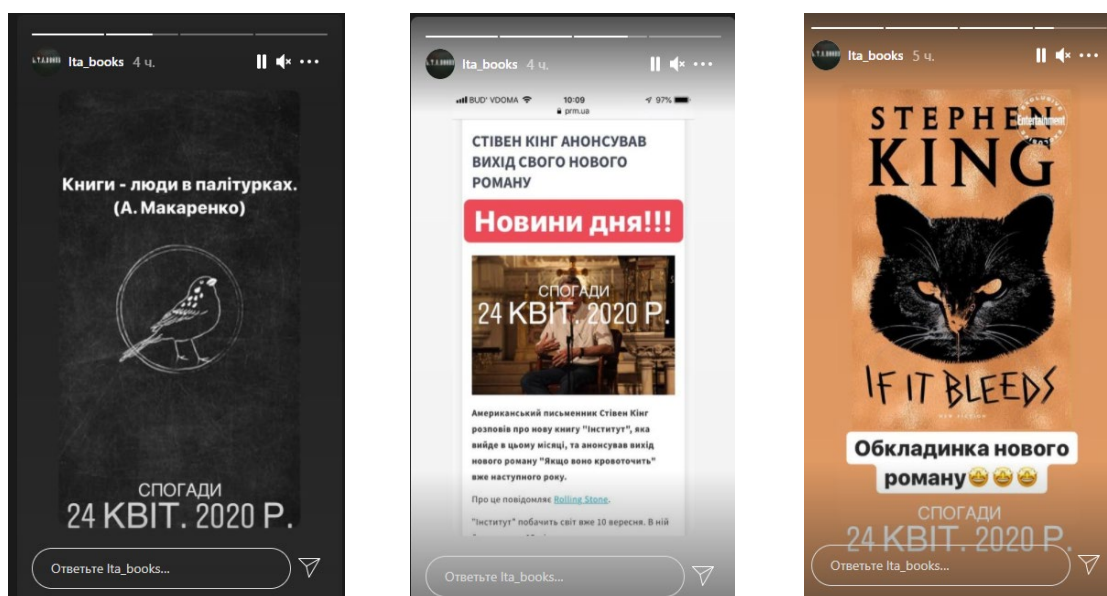
Аналізуючи відмінності між Букстаграмом та іншими типами блогів в Instagram, зосередимо увагу на ключових.

Першою очевидною характерною рисою є *предмет* блогу. Окрім відгуку на прочитану книгу, автор також може ділитися планами на наступний місяць, сезон або рік, влаштовувати розіграші, брати участь у челенджах (від англ. «challenge» – виклик) тощо.

Ознакою, яка належить до візуальної компоненти публікації, є *присутність об'єкта дискусії на фото*, тобто книга або книги, про які йдеться, мають бути показані на світлині до посту. Водночас сам блогер може взагалі не виставляти власних світлин в обліковому записі.

Пости мають бути регулярними, але не щоденними. Культура блогінгу вимагає систематично розміщувати нові дописи та залишатися активним у

своєму обліковому записі аби не втратити читачів. Букстаграмерам необхідно, з одного боку, не лише зробити фото-композицію та написати відгук, але й попередньо прочитати книгу. З іншого боку, їхні читачі усвідомлюють потенційний обсяг роботи, тому готові чекати на нові дописи. Заразом букстаграмери можуть вести щоденні сторіс (від англ. «story» – історія), висвітлюючи актуальні події на книжковому ринку та публікуючи цитати відомих авторів. Приклад таких сторіс подано малюнку 1.7, де зібрано кілька скриншотів сторіс користувача **Ita_books** (28).

Малюнок 1.7 Скрини сторіс з Букстаграму *Ita_books*

Для букстаграмних текстів характерні також *дотримання правописних норм правопису* та відсутність ненормативної лексики. Утім, останню блогери можуть використовувати навмисне з метою занурення читача в атмосферу книжки (якщо, наприклад, персонажі вживають багато лайливих слів).

Книжковий блогінг в Instagram є специфічним явищем, який поєднує в собі риси класичної рецензії та сучасного мережевого блогу. Водночас він має характерні риси, що відрізняють його і від рецензії, і від стандартного інтернет-блогу. Зауважимо, що наведені вище риси є радше узагальненими,

аніж обов'язковими, через те, що Букстаграм – явище соціальних мереж, де немає чітких критеріїв та відсутнє дотримання жорстких стандартів.

Висновки до розділу 1

У першому розділі ми розглянули основні поняття, теоретичні засади, причини виникнення та перспективи вивчення такого різновиду блогосфери як книжковий блогінг, дослідили особливості книжкових блогів у різних соціальних мережах, з'ясували вплив феномену на друкарську індустрію та зв'язок із читацькою культурою суспільства, виокремили та проілюстрували основні ознаки книжкового блогу й букстаграмного тексту.

Оскільки тема є новою для вітчизняного мовознавства, то основну увагу було зосереджено на закордонних наукових студіях. Варто зауважити, що і українські, і закордонні вчені досліджували блогосферу насамперед з погляду соціології та психології, оцінюючи вплив соціальних мереж та інфлюенсерів на думку громадськості. Однак сучасні українські науковці аналізують і лінгвістичні аспекти блогосфери, що значно розширює знання про вживання сучасної української мови в інтернеті.

В Україні, як і в усьому світі, останнім часом спостерігаємо спад культури читання, адже бібліотеки та книгарні, окрім інших традиційних видів розваг, конкурують з цифровими технологіями: соціальними мережами, відеоіграми, стримінговими сервісами тощо. Водночас існують книжкові блогери – люди, котрі люблять читати, здебільшого аматори, тобто не філологи, які ведуть у соціальних мережах облікові записи, присвячені книгам, усіляко популяризують та пропагують любов до читання, використовуючи для цього сучасні канали впливу.

Користувачі соціальних мереж схильні ідеалізувати блогерів, часом виявляючи до них більше довіри, ніж до кваліфікованих науковців, журналістів чи представників влади. Завдяки цьому блогерів часто називають «лідерами громадських думок», адже вони мають відносно велику аудиторію,

яка до них дослухається. Блогер, що спеціалізується на певній тематиці, наприклад, на книгах та літературі, приваблює аудиторію насамперед якісним контентом, який викликає інтерес у користувачів. Отже, книжковий блогінг виник і розвивається відповідно до запитів суспільства.

Розглядаючи книжковий блогінг загалом, або діяльність конкретного блогера, не можна виділити тільки одну соціальну мережу. Якщо виокремлювати популярні нині соціальні мережі, то можна назвати три, які подають інформацію через аудіовізуальні ефекти, а саме: Instagram, TikTok, YouTube. Блогери, не залежно від сфери їхньої діяльності, для розширення аудиторії та підтримання її інтересу прагнуть працювати на кількох платформах водночас. Український книжковий блогінг зародився відносно недавно, але його творці активно працюють над контентом та йдуть у ногу із сучасними трендами.

Ще одна важлива річ про вітчизняний книжковий блогінг, яку варто підкреслити, це те, що під впливом нав'язування російської мови та культури, україномовний сегмент з'явився та почав розвиватися із запізненням. Однак феноменальним у цій ситуації є те, що саме після повномасштабного вторгнення РФ український книжковий блогінг відкрив друге дихання, отримав нове життя та здобув багато нових читачів.

Ситуація у країні не могла не вплинути на друкарську індустрію. Попри всі складнощі на негаразди, понад три чверті українських видавництв продовжують працювати на культурний фронт. Очевидним є те, що книжковий блогінг має значний вплив на сферу книговидавання. З цієї причини, і блогери, і видавництва шукають співпраці одне з одним для взаємного просування та розвитку. Така практика є доволі поширеною на Заході.

Наше дослідження зосереджене на Букстаграмі – різновиді книжкового блогінгу в соціальній мережі Instagram. Такий огляд на книгу поєднує в собі риси традиційної рецензії та сучасного інтернет-блогу. Для букстаграмного тексту характерні невеликий обсяг, проста мова без використання

специфічних термінів, складних слів, відсутність посилань на інші критичні праці або огляди, згадка про видавництво, використання емодзі та супровідного медіаматеріалу, визначення актуальності аналізованого твору самим автором. Але оскільки Букстаграм – це явище, яке існує винятково в межах соціальної мережі, ці ознаки є радше узагальненими, аніж обов’язковими, тому блогери можуть відходити від цих пунктів, адже блогінг надає повну свободу дії там, де це не порушує чинного законодавства та правил спільноти.

У наступному розділі ми опишемо зібраний корпус букстаграмних текстів, а також зробимо його лінгвістичний аналіз.

РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКА ТА МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ БУКСТАГРАМНИХ ТЕКСТІВ

2.1. Дослідницький корпус букстаграмних текстів

2.1.1 Принципи укладання та огляд корпусу текстів

У межах виконання практичної частини дослідження ми зібрали корпус букстаграмних текстів. Процес укладання корпусу відбувався вручну через ряд складнощів, які опишемо нижче, а його анотація підпорядковувалася класифікації текстів за певними ознаками, які розглянемо далі.

Корпус, за визначенням О. Демської-Кульчицької, є узагальненою моделлю організації та подання фактичного матеріалу, базованим на машинних технологіях, що формується з реальних уривків усного або писемного мовлення, не передбачаючи модифікації мовленнєвої дійсності, та формує емпіричну базу лінгвістичного дослідження [9], [10].

Для дослідження був обраний метод корпусів з тієї причини, що ми самі можемо обирати обсяг текстів, який будемо вивчати, та, за потреби, доповнювати корпус новими текстами, а його машинне подання дозволяє застосувати методи програмування на наступних етапах дослідження. Також корпусне подання допомагає структурувати матеріал, що значно полегшує подальший аналіз.

Текст	Автор	Назва книги	Автор книги	Жанр (стиль/напрямок)	Посилання	Форма подання	До вторгнення / після вторгнення	Українська/перекладна	Чи позначає видавництво?
Ця книга зовсім не схожа на фільм з Вілом Смітом в головній ролі, але вона мені дуууже сподобалася!	book_lover_if	Я – легенда	Річард Метісон	Фантастика	https://www.instagram.com/p/CA4kwE9Hnag/	Письмова	До	Перекладна	Ні
Якщо мені треба буде вибирати між одним злом і іншим, то я... Польський письменник Анджей Сапковський якось вирішив прийняти участь в конкурсі на Цей шкід, з якого "Володар Туману" Карлос Руїс Сафон вважає своїм улюбленим. Це книга з якої починалася творчість непереаршеного автора.	book_lover_if	Володар туману	Карлос Руїс Сафон	Класична проза	https://www.instagram.com/p/CA3Jp-HbN0N/	Письмова	До	Перекладна	Ні
Мені завжди подобалися твори Андрія Кокотюха. І "Гімназист і Біла Ворона" не стала винятком.	book_lover_if	Гімназист і біла ворона	Андрій Кокотюха	Дитяча література	https://www.instagram.com/p/CAM5v-wzAciB/	Письмова	До	Українська	Ні
Коняка Фокслі. Кожна історія відкриває назвні ситуації в нового боку.Ця збірка - на шаленій швидкості" перша прочитана мною книга такого формату. Історія про перше, що хочеться сказати, - ця книга стала моїм знайомством з письменником.	book_lover_if	Коняка Фокслі	Рояль Дал	Сучасна проза	https://www.instagram.com/p/CA4k9Hnag/	Письмова	До	Перекладна	Ні
Перше, що хочеться сказати, - ця книга стала моїм знайомством з письменником. П'єро Макс Кіпрух зив поділя багато знайоми то вже читали поєрізному. Неповторний крайтоновський стиль і динамічний екшн упереміж з лекціями з	book_lover_if	Не озирайся і мовчи	Макс Кіпрух	Фантастика	https://www.instagram.com/p/B_9IO/	Письмова	До	Українська	Ні
Цей шкід, з якого "Володар Туману" Карлос Руїс Сафон вважає своїм улюбленим. Мені завжди подобалися твори Андрія Кокотюха. І "Гімназист і Біла Ворона" не стала винятком.	book_lover_if	Парк юрського Парк юрського	Майкл Крайтон	Фантастика	https://www.instagram.com/p/CA4k9Hnag/	Письмова	До	Перекладна	Ні
Коняка Фокслі. Кожна історія відкриває назвні ситуації в нового боку.Ця збірка - на шаленій швидкості" перша прочитана мною книга такого формату. Історія про перше, що хочеться сказати, - ця книга стала моїм знайомством з письменником.	book_lover_if	Володар туману	Карлос Руїс Сафон	Класична проза	https://www.instagram.com/p/CA3Jp-HbN0N/	Письмова	До	Перекладна	Ні
Перше, що хочеться сказати, - ця книга стала моїм знайомством з письменником. П'єро Макс Кіпрух зив поділя багато знайоми то вже читали поєрізному. Неповторний крайтоновський стиль і динамічний екшн упереміж з лекціями з	book_lover_if	Гімназист і біла ворона	Андрій Кокотюха	Дитяча література	https://www.instagram.com/p/CAM5v-wzAciB/	Письмова	До	Українська	Ні
	book_lover_if	Коняка Фокслі	Рояль Дал	Сучасна проза	https://www.instagram.com/p/CA4k9Hnag/	Письмова	До	Перекладна	Ні
	book_lover_if	На шаленій швидкості	Геміш Маккензі	Нон-фікшн	https://www.instagram.com/p/B_9IO/	Письмова	До	Перекладна	Ні
	book_lover_if	Не озирайся і мовчи	Макс Кіпрух	Фантастика	https://www.instagram.com/p/B_9IO/	Письмова	До	Українська	Ні
	book_lover_if	Парк юрського	Майкл Крайтон	Фантастика	https://www.instagram.com/p/CA4k9Hnag/	Письмова	До	Українська	Ні

Малюнок 2.1. Подання корпусу букстаграмних текстів

Корпус був укладений на електронному носії Google-Диск у Google-таблицях (Google Sheets) з метою полегшення надання доступу іншим користувачам та збереження корпусу у разі пошкодження матеріального носія. Корпус має вид таблиці та містить рівно 1000 тестів. Подання корпусу зображено на малюнку 2.1.

Корпус містить 10 стовпців, кожен з яких (окрім першого та шостого) позначає ту чи іншу досліджувану ознаку.

Текст. У цьому стовпці розміщений безпосередньо тест допису без жодних сторонніх правок, зі збереженням авторських знаків, емодзі, лапслюку (стилістичний прийом, коли текст пишеться взагалі без використання великих літер, або вони використовуються лише для підкреслення важливості слова, а не на початку речення, як заведено), дотримання абзаців тощо. До текстів корпусу не були додані хештеги, які деякі блогери вживали у кінці. Причиною цього є те, що у подальшому дослідженні, яке буде проводитися методами програмування, вони можуть суттєво вплинути на результати обчислення.

Автор. Тут ми маємо на увазі саме автора допису, тобто букстаграмера. Назва облікового запису подана так, як і на самій платформі Instagram – латиницею, маленькими літерами, без пробілів. Кількість текстів, яку брали з облікового запису кожного автора, залежала від багатьох факторів: кількості підписників (для дослідження були відібрані лише ті букстаграмери, які мають аудиторію понад 1000 підписників), кількості постів в обліковому записі автора, чи вів букстаграмер свій блог до початку повномасштабного вторгнення чи почав лише після тощо. Загалом для дослідження було взято тисячу текстів тридцяти букстаграмерів. Перелік авторів і кількість їхніх текстів подано у таблиці 2.1.

Автор	Кількість текстів
belle_library	37
bonikka_	31

book_lover_if	14
book_fairy_eli	50
bookmarinee	14
books_passion__	60
cusomia	8
dolya.olya_	32
grennysmith	64
helga_reads	38
hemingway_v_metro	21
ichbinviktoriia	31
irinyurch	45
julie.peretiatko	30
karina.books.m	32
katemolochko	33
lilito_lolita	32
llunbbook	19
lta_books	40
maria_pravda	35
milka_read	27
olhashtets	30
rainy_lily	31
sashas_reads	34
sergiy_kolos	38
the_pretty_odd	30
thedudewhoreads	61
ts__books	22
valieyka_about_books	30
volpiks.books	31

Таблиця 2.1 Перелік авторів та кількість їхніх дописів

Назва книги. Цей стовпець містить назву книги, про яку йдеться в дописі.

Автор книги. У цьому стовпці міститься прізвище та ім'я письменника, котрий написав книгу, про яку йдеться в дописі.

Жанр. Тут зазначаємо жанр аналізованої книжки. Слід зазначити, що сучасна проблема жанрового розподілу літературних текстів є предметом дискусій не лише літературознавців, а й інших представників гуманітарних дисциплін. Багато сучасних літературних творів належать до змішаного жанру, і провести межу буває складно. Так чи інакше, науковці продовжують звертатися до жанрової класифікації. Хоча жанри мають нечіткі кордони, на запитання «Чи потрібні сьогодні жанри?» сучасна гуманітарна наука відповідає ствердно [11].

Саме тому в нашому корпусі ми застосували розподіл аналізованих книг за жанрами. Усього виокремили 23 жанри, серед яких: антиутопія, біографія, воєнна проза, детектив, дитяча література, драма, духовна література, есеїстика, історичний роман, класична проза, комікс, любовна проза, нон-фікшн, підліткова проза, подорожі, поезія, родинна сага, сучасна проза, трилер, фантастика, фентезі, хорор/містика, щоденник.

З малюнку 2.2 та таблиці 2.2 видно, що найбільшою популярністю серед українських букстаграмерів користується сучасна проза, яка не характеризується специфічними ознаками певного жанру. Далі за популярністю йдуть фентезі – жанровий різновид фантастики, ув якому використовуються ірраціональні мотиви чарівництва, магії, лицарського епосу, поєднані з реалістичною нарацією (А. Блеквуд, М. Пік, Д. Лавкрафт, Дж. Р. Р. Толкін), змальовуються віртуальні світи із середньовічними реаліями, нетехнічною психологією [35] тощо, та нон-фікшн – особливий літературний жанр, для якого, на відміну від художньої літератури, характерна побудова сюжетної лінії винятково на реальних подіях [27]. Найменш популярними є духовна література, щоденники та драматичні

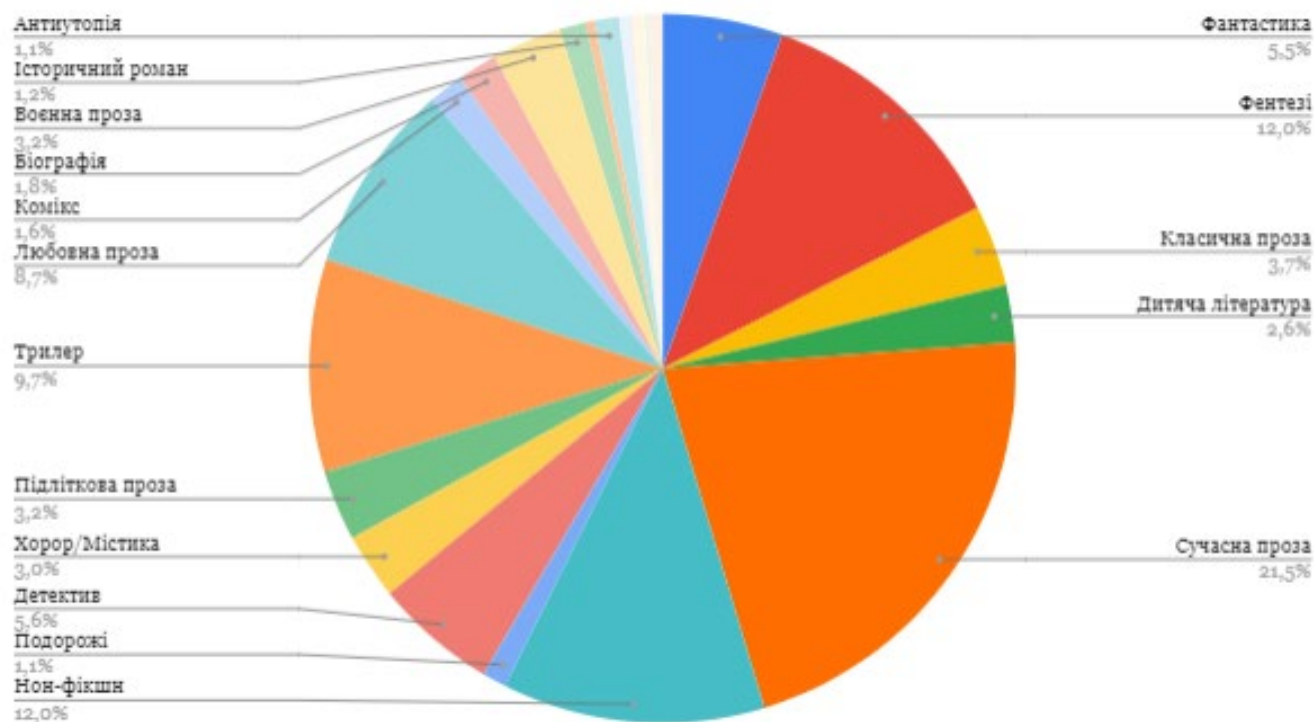
твори (у корпусі зустрічається лише один допис про збірку драматичних творів, а саме – «Три п'єси з екзилу» Бертольта Брехта).

Отже, з цих даних можна зробити висновок, що українські букстаграмери надають перевагу сучасним прозовим творам.

Жанр	Кількість книг
Антиутопія	11
Біографія	18
Воєнна проза	32
Детектив	56
Дитяча література	26
Драма	1
Духовна література	4
Есеїстика	5
Історичний роман	12
Класична проза	37
Комікс	16
Любовна проза	87
Нон-фікшн	120
Підліткова проза	32
Подорожі	11
Поезія	6
Родинна сага	6
Сучасна проза	215
Трилер	97
Фантастика	55
Фентезі	120
Хорор/Містика	30
Щоденник	2

Таблиця 2.2 Жанрові вподобання українських букстаграмерів

Кількість значень для "Жанр (стиль/напрямок)"

Малюнок 2.2 Жанрові вподобання українських букстаграмерів

Посилання. Цей стовпець містить посилання на конкретний допис в обліковому записі блогера. Посилання були додані з метою швидкого доступу до першоджерела в разі потреби, а також для уникнення можливих проблем з авторським правом.

Форма подання. У цьому стовпці ми характеризуємо форму подання відгуку – усну або письмову. Зауважимо, що всі тексти корпусу в оригіналі мали письмову форму подання (часом письмова форма дублювалася як усний коментар букстаграмера, але допис зберігав можливість знайти повний текст).

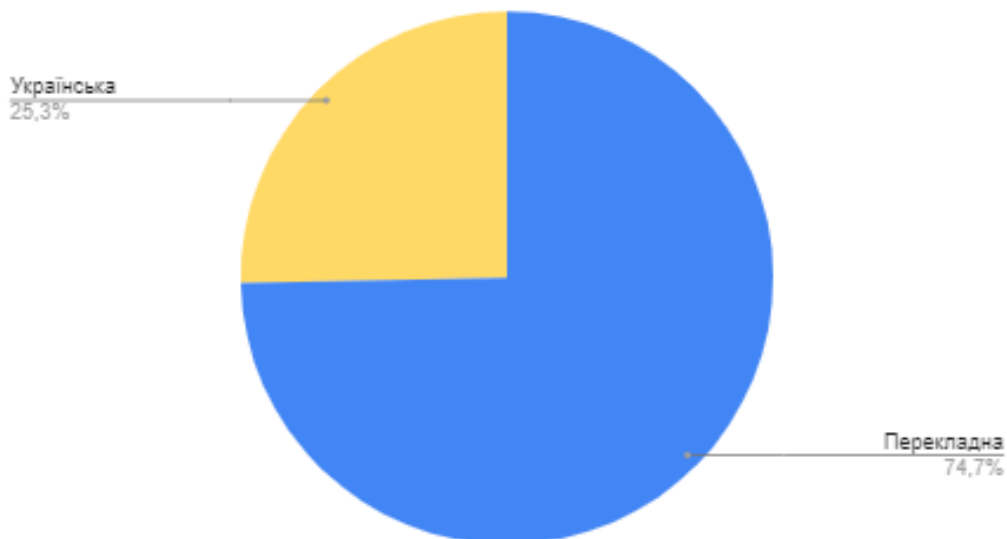
До вторгнення/після вторгнення. Цей стовпець містить інформацію про термін написання тексту, тобто чи було це до 24 лютого 20220 року, чи після. Діаграма на малюнку 2.3 показує, що корпус містить рівну кількість текстів, написаних до повномасштабного вторгнення та після. Такий розподіл був зроблений для того, аби простежити, чи вплинула ситуація в країні на вподобання букстаграмерів.

Кількість значень для " До вторгнення/після вторгнення" ⋮

Малюнок 2.3 Кількість дописів до вторгнення та після вторгнення

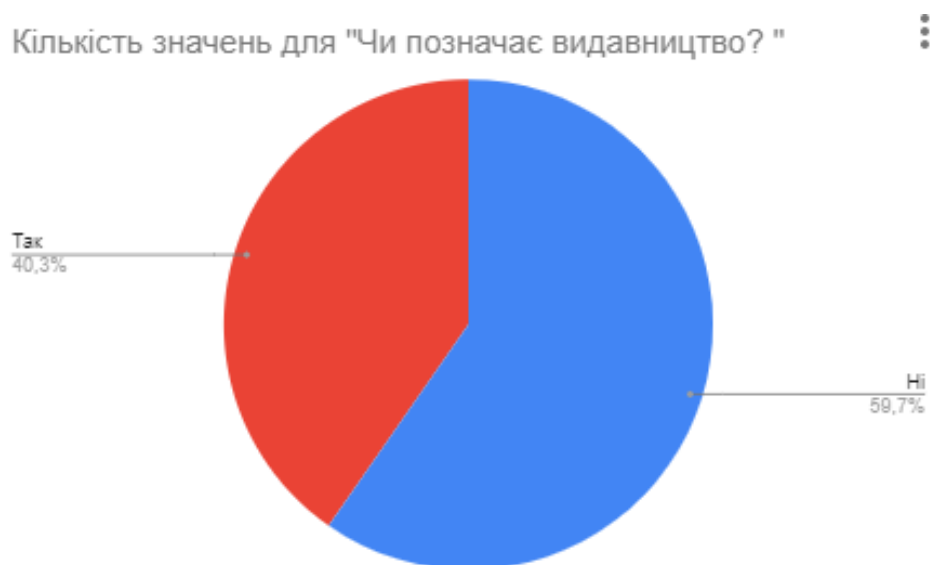
Українська/перекладна. Тут вказано, чи книга, яку рецензує букстаграмер, належить українському авторові та була написана українською мовою, чи її творцем є закордонний письменник. У корпусі міститься 253 рецензії на українську книжку та 747 - на перекладну (малюнок 2.4).

Малюнок 2.4 Кількість українських та перекладних книг

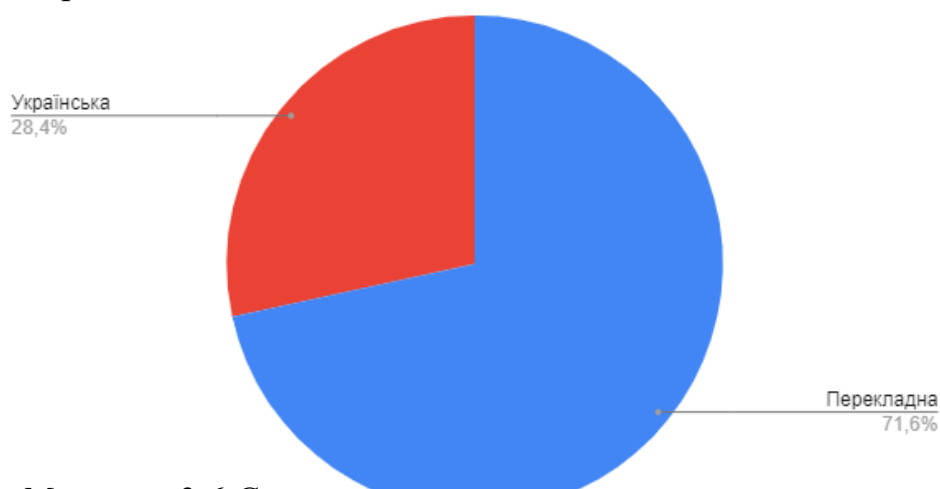
Чи позначає видавництво? У цьому стовпці подано інформацію про те, чи текст допису містить згадку про видавництво, яке опублікувало рецензовану книгу. Про причини та випадки, коли книжковий блогер

позначає видавництво, згадувалося в попередніх розділах. Статистика свідчить, що букстаграмер здебільшого не згадує видавництво (малюнок 2.5).

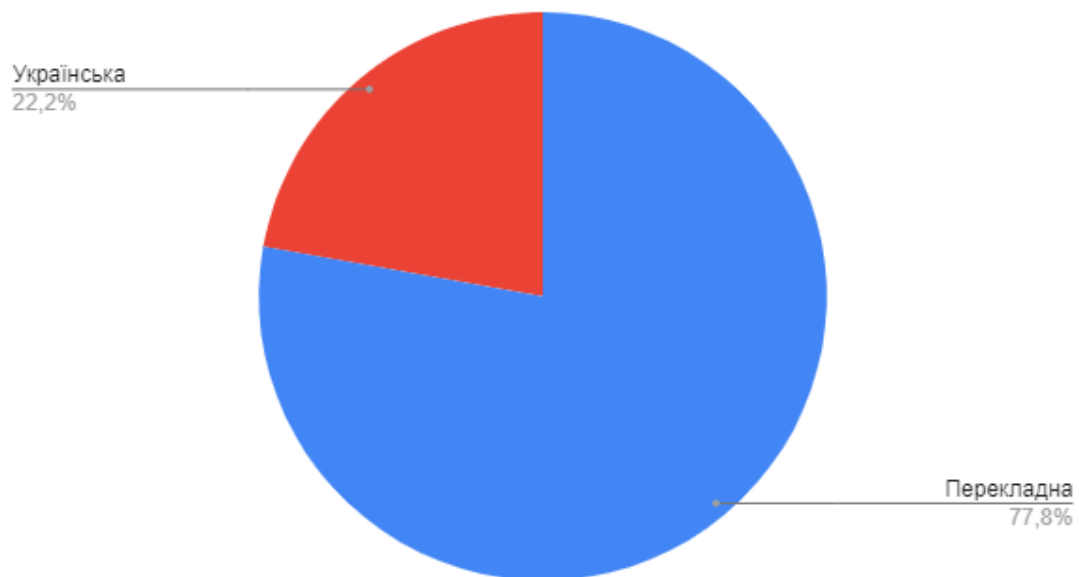

Малюнок 2.5 Статистика випадків, коли букстаграмер позначає видавництво і коли не позначає

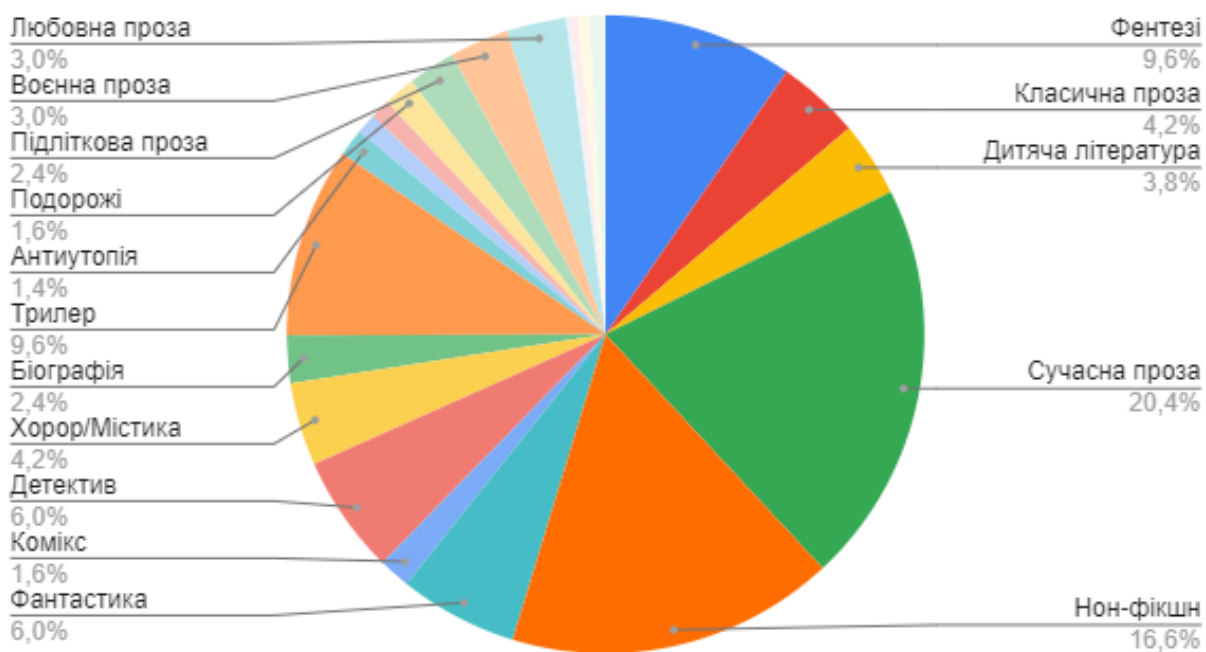
Порівнявши статистику текстів (малюнку 2.6-9), написаних до 24 лютого 2022 року та після, бачимо, що суттєвих змін між читанням української та перекладної літератури немає. Після початку повномасштабного вторгнення більш популярним стали жанри фентезі та любовна проза, але війна на популярність такого жанру як воєнна проза не вплинула. Отже, нинішня ситуація в країні суттєво не змінила вподобання букстаграмерів.

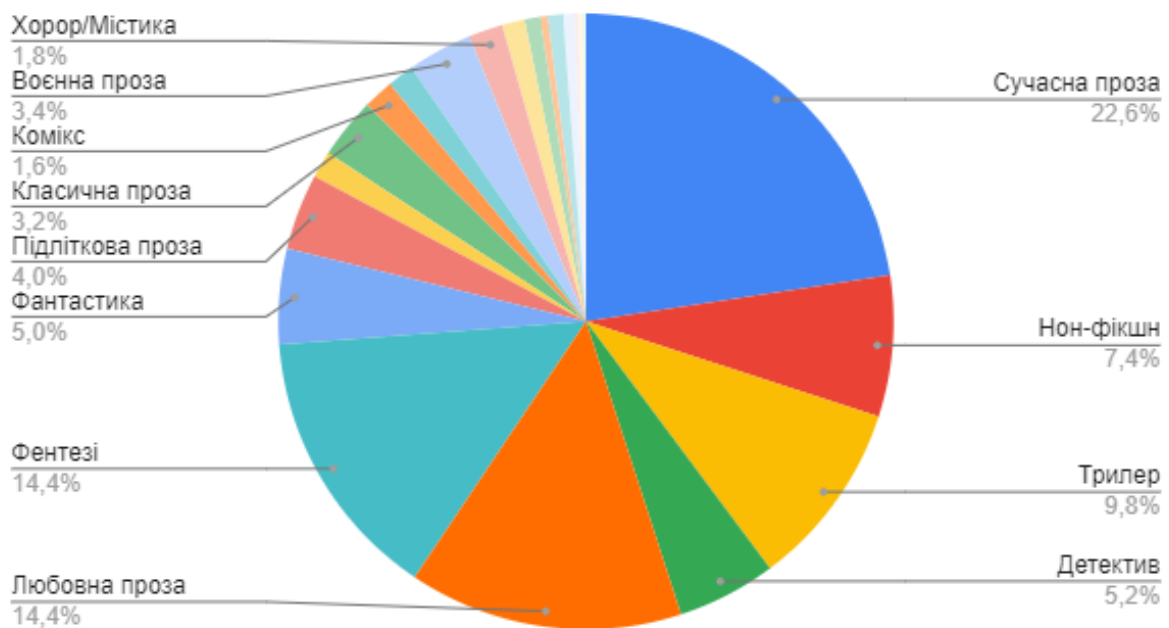
Малюнок 2.6 Статистика читання української та перекладної літератури до 24 лютого 2022 року

Малюнок 2.7 Статистика читання української та перекладної літератури після 24 лютого 2022 року

Малюнок 2. 8 Жанрові вподобання українських букстагмерів до 24 лютого 2022 року

Малюнок 2.9 Жанрові вподобання українських букстаграмерів після 24 лютого 2022 року

Наведена вище структура корпусу робить зручнішими подальші дослідження, а також надає змогу, за необхідності, перетворити корпус на базу даних для глибшого та різноаспектнішого аналізу або ж полегшити завантаження текстів на сайти та платформи для лінгвістичних досліджень.

Корпус у повному обсязі розміщений на диску (2) із доступом за лінком.

2.1.2. Труднощі, що виникли під час укладання корпусу

Укладання корпусу вручну передусім потребує багато часу. Тоді виникає питання: а чи можливо автоматизувати процес, написавши код, який заповнюватиме таблицю замість дослідника?

Складність полягає в тому, що наповнення корпусу автоматизувати можна, але його розмітка вимагає втручання дослідника.

Перша проблема виникає вже на етапі завантаження тексту в сам корпус. Доцільно було б обрати дописи з хештегами #bookstagram та #букстаграм, але до них належать дописи, написані не лише українською мовою. Оскільки сам термін походить із англійської мови, хештегом

#bookstagram можуть бути відмічені будь-які букстаграмні пости. Ураховуючи те, що хештег #букстаграм є транслітерацією #bookstagram, ним можуть бути відмічені пости, написані будь-якою мовою, яка використовує кириличну систему письма.

Можливим рішенням може бути використання програмного коду для завантаження всіх публікацій, з облікового запису обраного букстаграмера. Але таким чином ми отримуємо всі пости користувача, а не лише рецензії та огляди. Тому дослідник буде вимушений вичитувати завантажені тексти та видаляти частину з них.

На практиці ми зіткнулися зі ще однією проблемою, яка мала просте рішення, але щоразу вимагала додаткових витрат часу. Букстаграмери не завжди згадують назву книги та її автора в самому дописі, відповідні хештеги теж можуть бути відсутніми. У такому випадку єдиним джерелом інформації стосовно назви та автора є світлина, що супроводжує допис. Проблема полягає в тому, що часто для таких світлин важлива красива візуальна композиція, а не чіткість зображення написів на обкладинці книги. Засобом розв'язання проблеми стала пошукова система та сайти книгарень, де представлені повні назви книжок та імена авторів. Приклад світлини, де назву книжки на обкладинці видно не повністю, поданий на малюнку 2.10.

(20)

Малюнок 2.10 Світлина, де обкладинка книжки не видна повністю

Аналогічна проблема виникла і під час визначення жанру твору, але рішення було подібним: на поміч прийшли пошукова система Google та сайти книгарень (3).

Автоматизація визначення такого показника як належність книги перу українського або зарубіжного автора теж мала певні труднощі, оскільки, з одного боку, імена та прізвища деяких українських авторів подібні до іншомовних: Макс Кідрук, Дорж Бату, Ігор Штік, Євгенія Кузнецова, а з іншого, машина може ідентифікувати імена та прізвища слов'янського походження як українські: Єжи Косинський, Славенка Дракуліч, Аскольд Мельничук. Тому створити унікальні словники, які б відсіювали авторів за ознакою «вітчизняний»/«іноземний» буде неможливо, оскільки прізвище та ім'я автора може мати українське походження, але належати іноземцю і навпаки. Також багато письменників беруть псевдоніми, а це ще більше утруднює завдання і дослідникові, і машині.

Час написання допису машина ідентифікує одразу як і людина, оскільки Instagram під постом вказує дату публікації та скільки часу минуло від цього моменту. Тому витратити додаткові ресурси на автоматизацію визначення цієї ознаки є недоцільним.

Єдина ознака тексту, яку код може визначити без помилок – це наявність згадки про видавництво. Але виявлення їх вручну також не потребує глибокого аналізу тексту, бо найчастіше автор посиляється на видавництво на початку або в кінці тексту.

Зважаючи на ці недоліки автоматизації процесу укладання корпусу, ми дійшли висновку, що доцільніше буде робити це вручну. Укладання та анотування людиною, з одного боку, уповільнює процес, з іншого – запобігає машинним помилкам. Хоча під час такої роботи не виключається можливість людської помилки.

Отже, укладання корпусу проводилося суто вручну, без додаткової автоматизації. Усі проблеми, що виникали у процесі, були вирішені за допомогою додаткових онлайн-ресурсів (3).

2.2. Лексичні особливості сучасних букстаграмних текстів

2.2.1. Характерні лексичні риси сучасних букстаграмних текстів

Говорячи про мовні особливості текстів книжкового блогінгу, важливо зазначити, що вони, як і всі інші тексти блогосфери, належать до сфери інтернет-комунікації, а отже, їх треба розглядати саме у цій парадигмі.

Особливості вживання лексики під час мережевої комунікації найкраще відображають поточний стан та склад повсякденного мовлення користувачів. Як зауважують дослідники цієї теми, «сучасна Інтернет-комунікація є базою, де активно й системно реалізуються, можна сказати, вербалізуються ознаки усного мовлення. Такий процес зумовлює зміни у звичному існуванні мови – відбувається змішування ознак усної й писемної форм існування мови та їх гібридизація» [28].

Посилаючись на статтю Є. Легкобита «Лінгвістика та паралінгвістика у контексті інтернет комунікації» [22], можна виділити такі особливості інтернет-комунікації:

- лексичний рівень: використання абревіатур і акронімів, уживання лексики розмовного/неформального регістру;
- словотвірний та морфологічний рівень: використання абревіатур, цифрових і буквених омофонів.

Аналізуючи лексику в мережевій комунікації, С. Чемеркін зауважує, що «в аспекті реалізації літературної норми української мови в Інтернеті виокремлюємо три групи контекстів: 1 група – контекст нормативної літературної мови (літературний контекст); 2 група – контекст професійної мови з окремими вкрапленнями елементів із соціальних різновидів мови – сленгових одиниць, жаргонізмів, вульгаризмів; 3 група – контекст ненормативної мови». Критерієм виділення цих контекстів дослідник вважає міру використання у них неологізмів або семантичних дериватів [36, 142-143].

Досліджуючи лексичні аспекти блогу, а саме книжкового блогу в Instagram, тобто букстаграмного тексту, ми виокремили такі лінгвістичні особливості:

1. *Уживання стилістично маркованої лексики.* До такої лексики належать неологізми та okazіоналізми, які ще не ввійшли до офіційного регістру мови та нормативного словника, а також жаргонізми та сленгізми, вживання яких є ознакою неофіційного стилю мовлення. Наприклад:

*Це страшна історія... Вона лякає до дрижаків та змушує тремтіти... І якщо ви, як і я, подумали, що це **жахастик**, то ви, як і я, помилились. Хоча...*
📖 «Поклик монстра» від видавництва @vydavnytstvo - це глибока історія про втрату (...) (10).

*(...) Пару слів про головних героїв. Вони **круті**. Кожен має власну історію, унікальний характер і повертає до себе увагу. Хотілось би читати про них ще. Особливо про Рейчел та Ріка 📖 Кому читати: раджу тим, хто любить творчість авторів, про яких я згадував вище (39).*

*Але по-справжньому цінними є прикладні поради з підбору екіпірування, підготовки мотоцикла та загальних правил виживання. Необхідних, щоб проїхати світ в **кайф** (43).*

І в мене до вас лише одне питання: «Це що, всратий голуб?..» 😊 (30)

2. *Вживання англійзмів.* Оскільки більша частина інтернет-комунікації відбувається англійською мовою, а процес глобалізації позитивно вплинув на її поширення у світі, в українській мові, а особливо в повсякденному спілкуванні, часто вживаються англійзми. Наприклад:

*так би мовити поставили стосунки на «**стон**» (42).*

*"У брехунів має бути хороша пам'ять" Трилер від Сарі Пірс отримав неоднозначні оцінки на **гудрідс** і я щиро не розумію **хейту** на цю книгу! Давайте по порядку (...) (17).*

(...) екскурсія містом, його вуличками. розмови з мешканцями. історичні епізоди, які дають краще розуміння про менталітет українців з Луганщини. це моя книжка року. абсолютний **маст-рід!** (40).

Якщо дуже коротко, ми маємо двох письменників: Дженьюері (як січень, так), яка пише "**хепні енди**" і Отастус, який не щадить своїх героїв (32)

3. Вживання емоційно забарвленої лексики. Букстаграмні тексти покликані транслювати емоції від прочитаного, у них на перший план виходить якісна та доступна передача внутрішнього стану блогера як читача. Емоційно забарвлена лексика – це лексика, яка несе позитивну або негативну конотацію. Наприклад:

(...) А от головний герой часто **дратував** своєю інфантильністю, хоча було цікаво спостерігати, як він поступово таки формується у зрілу особистість (33).

Люблю Адама! **Обожнюю** Олівію! **Ненавиджу** Тома! **В любові** від Алі Гейзелвуд та її "Гіпотези кохання". Це якщо коротко про мої емоції (36)

Як же я люблю такі **книжечки**, після яких в тебе відчуття, ніби ти прожив ціле життя 🤩 Ця історія дає можливість зазирнути за куліси Голлівуду, відчутти себе частиною цього вишуканого та недоступного світу, побувати на зйомках фільму та на червоній доріжці у світлі софітів (13).

4. Вживання загальновідомих літературознавчих термінів. Доступність літератури для масового читача посприяла доступності інформації про мистецтво написання книги та побудови сюжету. Хоча букстаграмер і не занурюється в складні наукові терміни, він використовує певні дефініції, знайомі всім зі шкільних уроків літератури. Це такі лексеми як **сюжет**, **історія**, **герой/героїня**, **конфлікт**, **кульмінація**. Наприклад:

(...) У той же час книжка дуже легко читається і справді цікава. Попри те, що я знала **сюжет** після фільму, я із захопленням знову проживала історію (10).

Їдучи в свій рідний дім на Різдво, Дарбі потрапляє в негодю, через яку потрібно зупинитись і перечекати в зоні відпочинку під назвою «Ванапані» Великий диявол. Але що, коли шукаючи сигнал на телефоні для сповіщення рідним про затримку, вона бачить те, що не повинна, а саме семи річну дівчинку у клітці замкнену в машині. Повертаючись в зону відпочинку Дарбі спостерігає, що окрім неї ще 4 людей, в голові крутиться одна думка - всі є підозрюваними... Плюси+: Ⓞ Інтрига Ⓞ Чудовий опис подій Ⓞ Відразу головна дія Ⓞ Діалог **персонажів** і хід думок Ⓞ Стиль написання Ⓞ Ідея роману ⊖ Детальніше я розповів на своєму каналі (27).

Кульмінацією стають розмови Квітки з Україною. В діалогах ненька журисть свою квіточку за те, що погнала за пластиком світом примарного успіху відмовившись від справжнього, українського (44)

спойлерити не буду, але зазначу певні моменти, які мені не сподобались: натягнута за вуха любовна лінія (і відповідно мотивація **героїв**), прісні антагоністи та **конфлікти**, роздуті «на рівному місці» (6*)

Отже, ми виділили основні лексичні особливості букстаграмних текстів та з'ясували, що для них не є характерними територіально маркована лексика, надмірне використання жаргонізмів та скорочень, вживання нецензурної лайки (і прямої, і замаскованої), що вирізняє їх з-поміж інших текстів блогосфери. У книжкових блогах також украй рідко трапляються складні літературознавчі терміни, незрозумілі звичайному читачеві, що є однією із його ключових відмінностей від традиційної літературної рецензії на лексико-семантичному рівні.

2.2.2. Частотний словник букстаграмних текстів

Для більш детального лінгвістичного дослідження лексики було створено частотний словник корпусу букстаграмних текстів. Частотний словник дає інформацію про кількість вживання слів у певному масиві текстів. Вона може бути застосована для характеристики ідіостилю автора,

виявлення ключових слів у функціональному стилі мови, відбору найчастотніших слів при вивченні іноземної мови, тощо. Частотні словники відкривають широкі можливості для лексикографічних досліджень, адже у традиційній лексикографії укладання словників відбувається вручну, тоді як комп'ютерна лексикографія економить дослідникам роки роботи та дозволяє працювати з великими обсягами інформації. На перевагах використання та необхідності їх укладання наголошують Н. Дарчук [8] та О. Зубань [13].

Під час дослідження ми мали вибір між двома методами: методом виявлення ключових слів на основі зіставлення частотних словників або методом укладання частотного словника генеральної сукупності текстів.

Методом виявлення ключових слів на основі зіставлення лексики частотних словників послуговувалася Ю. Максимів для порівняння одного функціонального стилю для українською та перської мови [23]. Він полягає у створенні ряду частотних словників для кожної групи текстів, а потім, шляхом їхнього порівняльного аналізу, виявлені спільних та відмінних лексичних особливостей кожного. Ми не ставили за мету порівняти тексти блогів різних авторів, тому цей метод нам не підходить.

Тож для проведення дослідження ми обрали другий із запропонованих методів – уклали частотний словник генеральної сукупності текстів.

Для виявлення найчастотніших слів у текстах корпусу були написані два невеликі програмні коди. Перший чистить текст від розділових знаків та об'єднує його так, щоб не було поділу на абзаци, але при цьому залишилися відступи між словами та реченнями. Другий код обчислює частоту вживання слів у тексті та подає їх у порядку спадання.

Для створення програмних кодів було обрано мову програмування Python версії 3.9.5 (46), насамперед через її зручність та інтуїтивно зрозумілий синтаксис. Python – інтерпретована об'єктно-орієнтовна мова програмування високого рівня зі строгою динамічною транспозицією. Python – стабільна та поширена мова. Вона використовується для реалізації великої кількості проєктів, а також для створення прототипів майбутніх програм

Розробку здійснювали в онлайн-редакторі Colaboratory (1). Цей редактор був обраний через зручність використання, легкий доступ (оскільки це онлайн-редактор від компанії Google, то для користування ним достатньо мати обліковий запис у системі та доступ до інтернету), можливість використання не лише на ПК, але й на мобільних пристроях на базі Android або iOS. Colaboratory дає змогу створювати й виконувати код Python у веб-переглядачі без попередніх налаштувань та має у вільному доступі більшість бібліотек та модулів Python. Усі файли автоматично зберігаються у хмарному сховищі, що не лише забезпечує розробника від непередбачуваних обставин, але й зберігає пам'ять на пристрої.

Опис першого коду (малюнок 2.11)

Спочатку ми імпортуємо модуль `re` (31), який забезпечує пошук регулярних виразів.

Далі створюємо функцію **`remove_paragraphs_and_punctuation`**, яка працює з текстом: видаляє всі символи нового рядка, що відповідають за абзаци, додає пробіли після кожної крапки для розмежування речень, видаляє всі знаки пунктуації.

Далі зчитуємо текст із потрібного нам файлу (**`input.txt`** – довільний текстовий файл у форматі `txt`). Викликаємо функцію **`remove_paragraphs_and_punctuation`**, яка проводить над текстом усі зазначені вище операції. Записуємо оброблений текст у новий файл у форматі `txt`.

Файл з робочим кодом розміщено на диску (4).

Опис другого коду (малюнок 2.12)

Спочатку ми з модуля **`collections`** (14) імпортуємо клас **`Counter`** (15), призначений для підрахунку кількості вживань незмінних елементів у послідовності.

```

import re
def remove_paragraphs_and_punctuation(text):

    text = text.replace("\n", "")

    text = re.sub(r"\.(?!\\s|$)", ". ", text)

    text = re.sub(r'[^\\w\\s]', '', text)

    return text

with open("input.txt", "r") as file:
    text = file.read()

processed_text = remove_paragraphs_and_punctuation(text)

with open("output.txt", "w") as file:
    file.write(processed_text)

```

Малюнок 2.11 Повний код першої програми

Створюємо функцію **frequency_dictionary**, яка на вхід приймає текст та розбиває його на окремі слова, за допомогою класу **Counter** рахує частоту вживання у тексті кожного слова, і, застосувавши функцію **sorted**, сортує словник за зростанням частоти, після чого повертає отриманий результат у вигляді словникового типу даних, де слова є ключами, а їхня частота – значенням.

Далі ми передаємо рядок **bookstagram_text** з наповненням «текст», де «текст» – букстаграмні тексти, які є нашою джерельною базою, і виводимо результат у консоль.

```

from collections import Counter

def frequency_dictionary(text):

    words = text.lower().split()

    word_counts = Counter(words)

    sorted_word_counts = sorted(word_counts.items(), key=lambda x: x[1])

    return dict(sorted_word_counts)

bookstagram_text = "текст"
frequency_dict = frequency_dictionary(bookstagram_text)

for word, count in frequency_dict.items():
    print(f"{word}: {count}")

```

Малюнок 2.12 Повний код другої програми

Файл з робочим кодом розміщено на диску (5).

Отриманий частотний словник був скорочений до перших 100 найуживаніших словоформ та поданий у додатку 1. Визначення частин мови відбувалося за допомогою «Словника української мови» (СУМ-11) [1].

Звісно, першу двадцятку найчастотніших слів очолюватимуть службові слова та займенники. Вони є найбільш уживаними в усіх текстах, не залежно від функціонального стилю, авторства та часу написання. Службові частини мови, а саме: сполучники, частки та прийменники, а також особові, присвійні, відносні та вказівні займенники у різній парадигмі – служать для зв'язки слів та логічних фрагментів у реченнях, керують відмінками, а також вживаються для запобігання різного роду повторень. Серед сотні найчастотніших словоформ зустрічається зворотний займенник *себе*.

Також у корпусі доволі частотними є різні прислівники.

Для більш детального аналізу ми створили ще один частотний словник з перших ста найуживаніших словоформ без урахування службових слів та займенників та подали його у додатку 2.

Серед найчастотніших іменників, що теж очікувано, з погляду на тематику текстів блогу, зустрічалися такі слова: парадигми іменників *книга та книжка, історія, життя, люди, герої, персонажі*, а також *роман, автор і авторка, питання, враження, сюжет і події*. Ці лексеми слова цілком відповідають книжковій тематиці, тож їх часте використання зумовлене специфікою блогів.

Щодо дієслів, то серед частотних зустрічаються різні форми парадигми слова *бути*, а саме – інфінітив *бути*, форма теперішнього часу *є* та форми минулого часу *було, була, було*, а також форми майбутнього часу *буду і буде*. У цьому контексті привертає увагу те, що в сотню не увійшла форма чоловічого роду минулого часу *був*. Це можна пояснити кількома факторами: по-перше, більшість букваграмерів є жінками (серед 30 блогерів лише троє чоловіків); по-друге, сучасна література, особливо популярне фентезі та любовна проза, які займають значний відсоток згаданих у корпусі книг, тяжіє

до зображення в ролі головного персонажа особи жіночої статі; по-третє, найчастотніші іменники належать до жіночого роду. Також серед найчастотніших – дієслова *мати, могти, хотіти, читати, знати і розуміти* в різних граматичних формах. Вважаємо це закономірним, адже лексеми *мати, могти* та *хотіти* входять до числа найуживаніших дієслів української мови, а дієслова *читати, знати і розуміти* відповідають тематиці блогів.

Серед числівників зустрічаються словоформи *один* та *перший*.

Отже уклавши частотний словник букстаграмних текстів на основі програмного коду, написаного об'єкто-орієнтовною мовою програмування Python, ми з'ясували, що найчастотнішими словами в них, як і в будь-яких текстах української мови, є службові слова та займенники, серед самостійних частин мови у списку перших ста найуживаніших лексем зустрічаються прислівники, іменники та дієслова, які або належать до базових та частотних в українській мові, або відображають книжкову тематику.

2.3. Синтаксичні особливості сучасних букстаграмних текстів

Розглядаючи синтаксичну структуру букстаграмних текстів, важливо пам'ятати, що ці тексти не можуть існувати поза соціальною мережею Instagram, а отже, мають обмеження, що відповідають правилам спільноти. Раніше було зауважено, що максимальна кількість символів, які можна додати до одного посту, становить 2200 знаків з пробілами та іншими спеціальними символами [18]. Однак доволі часто, блогери, яким є що сказати, продовжують допис у коментарях до нього або в каруселі, тобто в наборі зображень, які супроводжують текст.

Тому перш ніж розпочати аналіз синтаксичних особливостей букстаграмних текстів, з'ясуємо, яких обсягів частіше за все бувають подібні тексти. У таблиці 2. 3 представлено результати підрахунків, які свідчать про те, що довжина букстаграмних текстів коливається від 98 до 326 слів, і в середньому становить 233 слова (у таблиці подано кількість слів із округленням до цілих).

Блогер	Кількість текстів	Загальна кількість слів	Середня кількість слів у тексті
belle_library	37	7039	190
bonikka_	31	7390	238
book_lover_if	14	1375	98
book_fairy_eli	50	11382	228
bookmarinee	14	2481	177
books_passion__	60	19565	326
cusomia	8	1675	209
dolya.olya_	32	7810	244
grennysmith	64	13295	208
helga_reads	38	6394	168
hemingway_v_metro	21	3649	177
ichbinviktoriia	31	4510	146
irinyurch	45	12834	285
julie.peretiatko	30	7081	236
karina.books.m	32	4412	138
katemolochko	33	7380	224
lilito_lolita	32	9560	299
llunbbook	19	5236	276
lta_books	40	8576	214
maria_prawda	35	9877	282
milka_read	27	7820	290
olhashtets	30	8834	294
rainy_lily	31	6723	217
sashas_reads	34	7998	235
sergiy_kolos	38	7820	206
the_pretty_odd	30	9661	322
thedudewhoreads	61	19868	326

ts_books	22	4760	216
valieyka_about_books	30	7982	266
volpiks.books	31	7672	248
Середня кількість слів у текстах:			233

Таблиця 2.3. Середня кількість слів у текстах блогерів

Букстаграмна рецензія зазвичай описує враження букстаграмера від однієї книги, хоча трапляються випадки, коли в одному дописі йдеться про серію книжок, книги, що вийшли з-під пера одного автора або книги різних письменників та жанрів, які блогер прочитав за певний проміжок часу. Попри невеликий обсяг та конкретний об'єкт допису, букстаграмний текст зазвичай не є одним синтаксичним цілим, а складається з кількох. Продемонструємо це на прикладах:

Текст 1

Перше синтаксичне ціле, яке є цитатою з книги:

«Коли я була дитиною, то з нетерпінням чекала на їхні сварки. Тому що знала: якщо він ударить її, наступні два тижні нашого життя будуть чудовими».

Друге синтаксичне ціле, яке коментує цитату і виражає враження авторки:

Це одна з "голих правд" сказана головною героїнею. Мені книга зробила боляче, але мушу визнати, що хотіла б, аби кожен її прочитав. Кожен.

Нехай вас не вводять в оману ні обкладинка, ні наявність відвертих сцен, ця книга - не розважальний роман. Це болюча історія життя, і частково життя самої авторки.

Третє синтаксичне ціле, яке акцентує увагу на посвяті до книги:

Посвята: "Моєму батькові, який що було сили намагався не бути поганим. І моїй матері, яка робила все можливе, аби ми не бачили його поганим".

Четверте синтаксичне ціле, яке описує книгу та героїв:

Але незважаючи на таку важку тему, читається вона не через силу, стиль написання легкий, герої виявились дуже живими, харизматичними, розумними, дотепними, зі своїми прагненнями і мріями. Але вони були зламані обставинами життя.

П'яте синтаксичне ціле, яке демонструє ставлення блогера до героїв книги:

Я співчувала, обурювалась, розуміла, хвилювалась і переживала разом з ними.

Шосте синтаксичне ціле, яке виражає думку автора стосовно проблем, порушених в історії:

В питанні, що підіймає ця історія, я завжди була дуже категоричною. І знаєте, як сильно розбилась моя категоричність об особистість, яка в себе закохує, я поглянула з іншого боку, з боку жінок, які не кидають своїх чоловіків аб'юзерів, які отримують лише осуд в свою сторону. «Чому вона просто не пішла?», «Навіщо терпіти?» Але всі мають засуджувати лише кривдника, проте наше суспільство ще не дійшло до цього.

Сьоме синтаксичне ціле, у якому подано інформацію про назву книги, автора та видавництво.

«Покинь, якщо кохаєш» Коллін Гувер. Видавництво [@vivat_book](#) Однозначно, рекомендую (16).

Текст 2

Перше синтаксичне ціле, яке передає емоції блогера стосовно прочитаного:

[#сучукрліт](#) яким я пишаюсь!

Абсолютно впевнена, що якби “Танець недоумка” переклали іншими мовами, він мав би успіх на рівні з популярними нині авторами фантастики.

Друге синтаксичне ціле, в якому йдеться про унікальність роману (на думку блогера):

Роман унікальний тим, що він сподобається навіть людям, які не фанатіють від цього жанру. Його особливість полягає в неймовірно

глибокому психологізмі героїв. Сюжет розвивається швидко, є настільки напружені сцени, що просто неможливо відкласти книгу, не дочитавши чим все закінчиться.

Третє синтаксичне ціле, яке коротко та без спойлерів переказує зав'язку роману, тобто дає написану блогером анотацію:

Головний герой Гіль має спадкову генетичну хворобу, яка може перетворити його на танцюючого недоумка - вона впливає на координацію рухів та розумові здібності. Найцікавіше те, що ймовірність “активації” цього гена 50 на 50. Велика вірогідність, що нічого поганого не станеться, але Гіль живе в постійному страху за своє майбутнє. Тим паче, він не сам - у нього є дружина і донька, яку він любить більше всього на світі. Якщо все-таки хвороба його атакує, хто буде піклуватись про його дівчат?

Саме цей страх штовхає Гілея погодитись на роботу, яка виглядає дуже ризикованою, хоч і компанія-наймач запевняє, що ризики мінімальні. Так він з родиною опиняється на іншому кінці Галактики, на необхідній планеті і там ТАКЕ починається! Спочатку геть нічого не ясно, але закінчення роману просто неймовірне!

Четверте синтаксичне ціле, у якому блогер виражає загальне враження від роману:

Коротше, я залишилась в повному захваті! Хочеться радити цю книгу всім 😊 (21).

Як бачимо з наведених прикладів, букстагрманому тексту властива певна фрагментарність – він складається з кількох синтаксичних цілих, які часто виражають різне: від подання інформації про назву та автора тексту, наведення анотації, до транслювання вражень від книги та емоцій блогера. До того ж, як ми можемо переконатися з двох поданих прикладів, і кількість, і обсяг синтаксичних цілих може відрізнятися.

Варто також звернути увагу на речення букстаграмних текстів як на мінімальні комунікативні одиниці. Головною цілю букстаграмних дописів є

вираження думки та емоцій автора блогу, тож речення варто аналізувати за метою висловлювання: розповідні, питальні, і спонукальні [37].

Розповідні речення містять повідомлення про наявні факти та явища дійсності, а також служать для вираження авторської думки, емоцій, позиції тощо. Наприклад:

Між тим, питання у мене є. Кричуще забагато діалогів і саморефлексій з переживанням очевидного. Не завжди зрозуміла і виправдана логіка вчинків героїв. Деяка жанрова неправдоподібність окремих сцен, у яких - що не властиво Кінгу, який, до речі, переживав на момент написання черговий етап алкозалежності - замість волі персонажів, вчувалося авторське “я так вирішив” (33).

Питальні речення містять запитання, яке вимагає відповіді, до того ж або блогер сам надає відповідь на це питання в тексті допису, або звертається з ним до аудиторії.

А тепер признавайтесь, як вам це доповнення серії? Зміг Кардан вкрасти ваше серденько? (35)

Гомофоби, аргументи? (45)

А ви як, любите Мойєс? (22)

Спонукальні речення виражають спонукування до дії або волевиявлення: наказ, вимогу, прохання тощо. У букстаграмних текстах це зазвичай порада або заклик прочитати ту чи іншу книгу.

Читати, читати та ще раз читати. Оце мій вирок 😊 (23).

Придбати книжку можна вже! Біжіть на сайт видавництва 😊 (9).

В коментарях пишіть чи читаєте зараз книги про війну (19).

У текстах блогів зустрічаються усі типи речень за метою висловлювання, але найбільш продуктивними є розповідні речення. Питальні та спонукальні займають малий відсоток тексту та найчастіше зустрічаються у кінці допису.

Очевидним є те, що книжкові блогери використовують різні за структурою речення. Продуктивнішими є складні, оскільки вони дозволяють передавати більші за обсягом повідомлення, пояснювати та ілюструвати свої думки.

Дослідження синтаксичних особливостей букстаграмних текстів свідчить про те, що вони є малими за обсягом, складаються з кількох синтаксичних цілих, що виражають логічну завершену думку. Для букстаграмних текстів продуктивними є складні за структурою речення та розповідні за метою висловлювання. Тож можна зробити висновок, що букстаграмний текст за синтаксичною структурою є подібним до інших медійних текстів.

2.4. Книжковий блог як особливий мовленнєвий жанр

Мовлення в інтернеті є найбільш наближеним до розмовного стилю не лише простотою комунікацією, але й свідомим або несвідомим нехтуванням правилами літературної мови. Це ознака не лише української блогосфери, а загальносвітова тенденція до спрощення та навмисного імітування помилок в усному та писемного мовленні при неформальному спілкуванні. Водночас такий свідомо-несвідомий прояв неграмотності найкраще ілюструє стан розвитку сучасного мовлення, а також характеризує ставлення суспільства до цього. Як зазначає О. Тараненко, сьогодні в українській мові загалом помітна виражена тенденція до зниження рівня літературної мови – її орозмовлення, нехтування мовними нормами тощо [34].

Попри це, якщо говорити саме про букстаграмні тексти, то вони відрізняються від загальної тенденції, оскільки, по-перше, об'єктом обговорення в такому тексті є книга – предмет культури, а також вияв людської геніальності; по-друге, психологічний тиск з боку аудиторії та самого блогера не дозволяє йому свідомо не дотримуватися правил орфографії та зловживати різними скороченнями й ненормативною лексикою; по-третє, блогер ставить на мету зрозуміло й доступно передати

свої емоції та враження, для чого необхідно вживати різні засоби літературної мови.

Однак певні ознаки орозмовлення текстів та відходу від норми виявлені в більшості аналізованих прикладів. На нашу думку, у цьому контексті важливо пам'ятати, що блогер очікує зворотного зв'язку з аудиторією, тому йде на контакт з читачами, уживаючи доступні засоби вираження емоцій та навіть маніпуляцій. З-поміж них можна виокремити такі:

1) Свідоме порушення орфографічних норм з метою емоційності,ї експресії: *Про Макса Кідрука чув дуууже багато, знайомі, що вже читали, по-різному відзивались про його твори. Тож "Не озирайся і мовчи" починав читати з дуууже великим острахом (11).*

2) Застосування капслоку (тобто написання цілого слова або уривку тексту великими літерами): *Я знав про "Червоне весілля" і про долю Джофрі, але блін, читати, як Мартін описав це, просто **КАЙФ**. "Червоне весілля" у Фреїв реально видалось страшним, навіть на сторінках, особливо коли знаєш, **ЩО** там відбудеться. Не дарма Мартін сам казав, що відкладав цю сцену на потім, бо хотів відтермінувати події, які там відбулись (37). Одним словом, я читав цю книгу з позиції **СЕРЕДНЬОСТАТИСТИЧНОЇ** людини (38).*

3) Використання лапсолку (тобто написання цілого тексту з маленької літери, у тому числі й початку речення та власних назв): *«уявний друг» — історія, схожа на гойдалки в парку-розваг спочатку автор підіймає тебе високу вгору. **ти** відчуваєш екстаз, захоплення, сторінки не гортаються — летять одна за одною. як і ти. **а** далі починається квест — проберись крізь релігійні алюзії, відсилки та зрозумій, що автор хотів сказати (41).*

4) Уживання смайликів та емодзі для передачі емоцій і візуального оформлення тексту.

☐ «КОЕФІЦІЄНТ ПОЦІЛУНКУ» ГЕЛЕН ХОАНГ 📧📧

Стелла завжди вірила в математику 📊 Ця наука могла логічно пояснити все, що відбувається довкола. Успішна на роботі дівчина, але нещасна в особистому житті. Через синдром Аспергера їй дуже важко заводити знайомства й налагоджувати стосунки з чоловіками.

Одного дня тридцятирічна самотня Стелла вирішує, що настав час опанувати науку кохання. Її «вчителем» стає Майкл - красунчик зі служби ескортпослуг 🍷 Йому відомо все про найпотаємніші бажання жінок. Чиста логіка й ніяких почуттів. Та кохання існує поза будь-якою логікою. І розв'язати це рівняння головним героям доведеться удвох ❤️

🗨️ Саме з цією книжкою я нещодавно вирішила повернутись на свій YouTube канал (доречі, посилання у шапці профіля 😊👤). У той час мені хотілось прочитати щось легке, романтичне та миле 🥰 Обкладинка саме натякала на такий сюжет, але...

Із самого початку книги виявилось, що це трошки не та історія, яку я очікувала прочитати 😊👤 Я звичайно чула, що вона гаряча і в ній дуже багато пікантних сцен, але щоб із самого початку і настільки? 🍷👤

Скажу чесно, я хотіла не дочитувати цю книгу, бо для мого настрою тоді мені зовсім не подобалось, що так мало саме романтики 😊👤 Але десь із середини книжки я все ж таки вирішила дочитати, бо основна сюжетна лінія мене зацікавила.

А саме те, що Гелен Хоанг у своїй дебютній книзі підняла тему аутизму з метою зняти ярлики з людей. Цим самим вона хотіла допомогти іншим зрозуміти, що кожен має власні особливості: сильні і слабкі риси. На жаль, саме цей розлад аутистичного спектра та синдром Аспергера, авторка виявила у себе вже в 34 роки і це надихнуло її написати «Коефіцієнт поцілунку» ❤️

Цей факт змусив мене оцінити книгу під іншим кутом, та сприйняти більш серйозно стосунки Стелли та Майкла.

Я знаю, що в цієї історії дуже багато прихильників, але для мене особисто оцінка 7/10 ★

?Знайомі з цією історією? Як відноситеся до великої кількості відвертих сцен у романах? Яку більш романтичну книгу порадите? 😊 (29).

5) Пряме звертання до аудиторії через питальні та спонукальні речення: *Читали цю книгу? Як вона вам?) (8). P.S. Що порадите з готичних манг? Манги англійською вітаються, головне, щоб їх можна було знайти в електронному варіанті. І як вам манго-пост? 🐾 (26) а як у вас склалися стосунки з Дюною? Читали/плануєте читати книжки цієї серії? 😊😊 → плануєте дивитися екранізацію Дені Вільнева? (24).*

Блогосфера – це постійна конкуренція за увагу користувачів соціальних мереж, адже окрім представників свого сегменту, блогери конкурують з іншими сферами: тревел-блогами (присвячені подорожам), фудблогами (присвячені кулінарії), лайфстайл-блогами (присвячені активній життєвій позиції та насиченому проведенню часу) тощо.

Букстаграмери ставлять за мету поділитися враженням від прочитаної книги, тому текст блогу має виглядати максимально презентабельно та читатися легко, водночас допис не має бути перевантаженим складною термінологією та вкладатися у кілька сотень слів. Тому автори книжкових блогів вимушені балансувати між заохоченням аудиторії та дотриманням певних критеріїв і літературних норм у текстах.

Висновки до розділу 2

У другому розділі ми описали укладений дослідницький корпус букстаграмних текстів, а також розглянули на конкретних прикладах лінгвістичні особливості дописів, які містяться в ньому.

Корпус складається з 1000 текстів та містить дописи 30 букстаграмерів. Кількість дописів не є однаковою: що більше блогер має підписників та

дописів у своєму обліковому записі, то більше його текстів було взято для аналізу. Також на представленість у корпусі текстів певного блогера вплинуло те, чи вів він блог до початку повномасштабного вторгнення, чи продовжив після та з якою активністю працював протягом цих періодів. Кожний текст корпусу зберігає посилання на оригінальний допис.

Окрім самих текстів та нікнеймів букстаграмерів, корпус містить відомості про назву книги, про яку йдеться в дописі, її автора та жанр. Також у корпусі вказано форму подання рецензії, українська це книга чи перекладна, подано інформацію про видавництво та час написання тексту.

Корпус містить 500 текстів, написаних до 24-го лютого, та 500 текстів, написаних після. Такий розподіл був запланований для аналізу впливу подій останнього року на смаки та вподобання блогерів. Однак, як засвідчили тексти, повномасштабне вторгнення суттєво не підвищило попиту на українську літературу, а також на книги про війну.

Укладений корпус букстаграмних текстів може послугувати хорошою базою для подальших досліджень на цю тему.

Дослідницький корпус букстаграмних текстів укладався вручну, адже автоматизації процесу могла призвести до додаткових складнощів під час визначення таких інформаційних блоків, як назва, автор книги, жанр, походження книги (українська/перекладна). Варто зауважити, що під час укладання корпусу виникали проблеми з визначенням цих ознак і вручну, тому доводилося користуватися додатковими інструментами.

Тексти корпусу послугували матеріалом для аналізу лінгвістичних особливостей букстаграмних дописів на лексико-семантичному та синтаксичному мовних рівнях.

Букстаграмні тексти є піджанром блогосфери, тому для них характерне вживання стилістично маркованої, емоційно забарвленої лексики та англізмів, водночас книжкові блогери не зловживають скороченнями, аббревіатурами та ненормативною лексикою. Букстаграмний текст є

своєрідною спрощеною, часто аматорською рецензією на книжку, тому в аналізованих дописах трапляються загальновідомі літературознавчі терміни.

Для більш ґрунтовного дослідження ми написали програмний код мовою Python, який укладає частотний словник, що уявляє інформацію про найбільш уживані словоформи букстаграмних текстів. Як і в будь-якому тексті української мови, найчастотнішими є сполучники, прийменники, частки та займенники, прислівники, а також найпоширеніші дієслова. Нерідко трапляються іменники, семантика яких відображає книжкову тематику.

Політика соціальної мережі Instagram не дозволяє публікувати тексти, які перевищують 2200 символів, тому букстаграмні тексти за обсягом варіюють між 100 та 300 слів. Більші за обсягом тексти поділені на кілька абзаців, відповідно до мікротем. Найбільш продуктивними в текстах є складні речення, розповідні за метою висловлювання.

До мовленнєвих особливостей букстаграмного тексту можна віднести свідоме порушення орфографічних норм, уживання капслоку або лапслоку, а також звернення до аудиторії через питальні та спонукальні конструкції, що передбачають відповіді в коментарях до допису, таким чином нагальдуючи зворотний зв'язок між блогером та читачем, а також просуваючи допис за алгоритмами Instagram.

Букстаграмний текст, хоч і належить до блогосфери, більше орієнтований на дотримання правил українською літературної мови, ніж інші сфери блогінгу. На це суттєво впливає його тематика, те, що він є осучасненою та спрощеною літературною рецензією, тому має дотримуватися певних норм, хоча й не позбавлений ознак розмовності, бо підпорядкований тенденціям інтернет-комунікації.

ВИСНОВКИ

У роботі ми дослідили книжковий блогінг як інтернет-феномен та книжковий блог як специфічний жанр мережевої комунікації і тип тексту, зробивши акцент на українському сегменті Букстаграму. Результатом роботи став анотований корпус букстаграмних текстів, який можна розширювати й доповнюватися, а також використовувати як базу для подальших досліджень на цю тему.

Попри діджиталізацію суспільства та поширення інтернету та соціальних мереж як основного виду розваг, культура читання все ще посідає важливе місце в житті сучасних українців. Традиційно на формування читацьких звичок та смаків впливають три чинники: родинні традиції та батьківський приклад; літературний фундамент, який що закладає школа; державні програми підтримки та розвитку бібліотек.

Останнім часом все більшої популярності набувають електроні книги, а періодичні видання переходять у формат вебсайтів. Окрім розвитку та удосконалення технологій, причиною такої зміни є екологічність, економія фінансів та місця. Незважаючи на прогнози скептиків, культура читання не нівельована як явище, а перейшла в новий формат. При цьому багато читачів все ще надає перевагу традиційним паперовим книгам.

Причинами виникнення книжкового блогінгу передусім є прагнення людей до самовираження та бажання поділитися своїми думками зі світом, знайти однодумців, розвинути своє хобі, беручи участь у цікавих проєктах. Багато бібліотек, видавництв, книгарень та письменників підхопили ініціативу та, окрім персональних сайтів, мають акаунти на вищезазначених платформах. Це забезпечує швидкий зворотний зв'язок з читачами та задовольняє запит сучасного суспільства.

Зараз українська видавнича сфера переживає складні часи, що змушує видавництва шукати нові шляхи реклами та розповсюдження свого товару. Популярні блогери мають значний вплив на формування думки своєї

аудиторії, отже, можуть бути посередником між книгарнями та потенційними покупцями. Тому в Україні набуває популярності співпраця між видавництвами та книжковими блогерами. З одного боку, це дозволяє блогерам просувати свій акаунт шляхом збільшення переглядів від постійних клієнтів видавництва, з іншого боку, дозволяє самим певним чином впливати на індустрію.

Виникнення книжкового блогінгу є результатом модернізації культури читання, а, зважаючи на тенденцію соціальних мереж до візуалізації, найбільш поширеними платформами для функціонування таких блогів є Instagram, TikTok та YouTube. Книжковий блогінг на цих платформах має окремі назви в мережі – Букстаграм, Букток та Буктюб відповідно.

Усі три типи насамперед роблять акцент на поданні красивої картинки для приваблення аудиторії, адже у цих соціальних мережах наповнення текстом відходить на другий план під час сприйняття. Так, Букток зазвичай подає мінімальну кількість тексту у писемній формі, адже платформа TikTok існує для записів коротких відео. На противагу цьому для Буктюбу характерні довгі розлогі відео, які можуть тривати до пів години та більше (обмеження на тривалість відео платформа YouTube не накладає). І Букток, і Буктюб подають рецензії переважно в усній формі.

Для Букстаграму більше притаманне письмове подання тексту і світлини як супровідного матеріалу. Букстаграмний текст є симбіозом блогу та класичної літературної рецензії. Водночас він відрізняється від кожного з цих жанрів за певними ознаками. Для букстаграмних текстів можна виділити такі характерні риси:

- невеликий обсяг;
- простий стиль викладу та відсутність складних літературознавчих термінів;
- вираження емоцій та свого ставлення щодо прочитаного;
- відсутність посилань на інші критичні праці та активне використання хештегів;

- використання емодзі та смайликів;
- блогер робить огляд на будь-яку книгу на свій розсуд.

Однак букстаграмний текст може існувати лише у межах інтернет-комунікації, у якій немає чітко встановлених правил, тому подані вище риси можуть бути опціональними.

Практична частина дослідження полягала в укладанні та аналізі корпусу букстаграмних текстів. Ми добирали активні профілі українських користувачів, що ведуть обліковий запис українською мовою. Корпус містить 1000 текстів, узятих із облікових записів 30 букстаграмерів. Він розміщений на Google-Диску, укладений за допомогою Google-таблиць, містять 10 стовпців з інформацією про:

- 1) текст;
- 2) автора, тобто блогера, який написав текст;
- 3) назву книги;
- 4) автора книги (письменника);
- 5) жанр (стиль/напрямок) книги;
- 6) посилання на сам допис в Instagram.
- 7) форму подання огляду – усну чи писемну;
- 8) період написання – до вторгнення/після вторгнення;
- 9) оригінальність – українська/перекладна книжка;
- 10) позначення букстаграмером видавництва.

Аналіз корпусу дозволяє зробити такі висновки щодо особливостей українського Букстаграму:

- 1) Більшість букстаграмерів є жінками.
- 2) Найпопулярнішими жанрами творів є сучасна проза, фентезі та нон-фікшн.
- 3) Український Букстаграм розвивався як до початку повномасштабного вторгнення, так і продовжив розвиватися після нього. Однак важливо зауважити, що через події, спричинені війною, частина блогерів були

вимушені перервати або обмежити свою діяльність. Водночас відмова від усього російського посприяла виникненню нових книжкових блогів.

4) Оригінальна українська література займає лише чверть аналізованих блогерами книжок.

Зауважимо, що корпус укладався вручну. Автоматизація процесу могла б призвести до появи хибних даних та створила б додаткові проблеми, ліквідація яких вимагала б залучення дослідника, а отже, економія часу на власне наповнення корпусу виявилася б марною. Інші проблеми, з якими зіткнулися у процесі укладання, не вимагала особливих зусиль, окрім витрат часу на пошуки конкретної інформації.

Тексти корпусу стали матеріалом для вивчення лінгвістичних особливостей Букстаграму. Для більш детального аналізу був написаний програмний код, за допомогою якого укладено частотний словник і подано сто найчастотніших словоформ досліджуваних текстів.

Аналіз лексичних особливостей букстаграмних текстів засвідчив, що для них на лексико-семантичному рівні властиві такі ознаки:

- 1) уживання стилістично маркованої лексики;
- 2) уживання англізмів;
- 3) уживання емоційно забарвленої лексики;
- 4) оперування загальновідомими літературознавчими термінами;
- 5) відсутність ненормативної лексики.

Частотний словник дозволяє стверджувати, що закономірно найчастотнішими словами є службові частини мови, займенники та прислівник.

Окрім того найуживанішими є дієслова *бути, мати, могли, хотіти* а також *читати*. Найчастотніші іменники семантично пов'язані з темою блогу: *книга, книжка, історія, життя, люди, роман, автор, питання, враження, події і сюжет*.

На синтаксичному мовному рівні букстаграмні тексти вирізняються такими рисами:

- 1) малий обсяг – у середньому 233 слова;
- 2) текст складається з кількох синтаксичних цілих;
- 3) найбільш продуктивними у текстах є складні речення, розповідні за метою висловлювання;

Серед інших особливостей букстаграмним текстам притаманне:

- 1) свідоме порушення орфографічних норм;
- 2) уживання капслоку;
- 3) застосування лапслоку;
- 4) пряме звернення до аудиторії та настанова на безпосередній контакт із підписниками.

Дослідження доводить, що букстаграмний текст справді перебуває на межі жанрів, а значить, йому притаманні ознаки й інших текстів блогосфери, і класичної рецензії. Це пояснює постійне балансування букстаграмерів між літературним взірцем та розхитуванням стилів, розмовністю, простотою, навіть заграванням із аудиторією. Аналізовані тексти ілюструють стан розвитку сучасної української мови серед освічених та начитаних громадян країни, відображають мовну динаміку, а також показують бажання та вміння молоді користуватися мовою як цінним інструментом впливу.

На нашу думку, книжковий блогінг – цікаве явище сучасної мережевої комунікації, яке має значні перспективи для подальших наукових досліджень у сфері лінгвістики, бо воно, як і будь-яка сфера людської діяльності, безпосередньо впливає на розвиток мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Словник української мови: В 11 томах. Київ : Наук. думка, 1970-1980. URL: <http://sum.in.ua/>
2. Андрущенко А. В. Актуальні проблеми освіти та науки в українських реаліях. URL: <https://vseosvita.ua/library/aktualni-problemi-osviti-i-nauki-v-ukrainskih-realiah-12228.html>
3. Артамонова І. М. Блог-записи як жанр інтернет-комунікації. *Психолінгвістика*. 2012. № 10. С. 241-246. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psling_2012_10_34
4. Біловус Л., Яблонська Н., Гомотюк О., Блог як мовленнєвий жанр – еволюція епістолярного жанру. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія «Соціальні комунікації». 2020. № 17. С. 18. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45111/1/2.pdf>
5. Бусел. В. Український тлумачний словник (тезаурус) 250 000 слів та словосполучень. 2016. Київ : Перун. С. 795.
6. Вилегжаніна Т. Криза читання як сучасна проблема світового рівня. *Бібліотечна планета*. 2011. № 4. С. 4-6. URL: <http://surl.li/htruh>
7. Войтович Л. Найбільше падіння з часів незалежності: що відбувається з книжковим ринком. *Читомо. Культура читання і мистецтва книговидання*. URL: <https://chytomo.com/najbilshe-padinnia-z-chasiv-nezalezhnosti-shcho-vidbuvaietsia-z-knyzhkovym-rynkom/>
8. Дарчук Н. П. Параметризована база даних сучасної української мови на основі частотних словників. *Проблеми квантитативної лінгвістики: Збірник наукових праць*. Чернівці: Рута, 2005. С. 100-110. URL: <http://www.ram-verlag.eu/wp-content/uploads/2012/09/lexico5.pdf#page=103>
9. Демська-Кульчицька. О. М. Базові поняття корпусної лінгвістики. *Українська мова*. 2003. №1(6). С. 40-45.
10. Демська-Кульчицька. О. М. Репрезентативність як ознака текстового корпусу. *Українська мова*. 2005. №3. С. 100-107.

11. Драненко Г. Ф. Теорія літературних жанрів у світлі сучасних міждисциплінарних учень: емпіричний та онтологічний дискурси. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки: Філологічні науки. Літературознавство*. 2015. №8. С. 50-56. URL: <https://hal.science/hal-03668623/>
12. Загоруй А., Хмельовська О. Як українські видавці працюють під час війни. *Читомо. Культура читання і мистецтва книговидання*. URL: <http://surl.li/guxvo>
13. Зубань О. М. Електронні частотні морфемні словники в Корпусі української мови. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2015. №3. С. 315-320. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/7740/1/60.pdf>
14. Інфлюенсер. *Словник з медіаграмотності*. С. 3. URL: <https://filter.mkip.gov.ua/wp-content/uploads/2022/10/slovnyk.pdf>
15. Калита О. М. Електронна комунікація: мовнокомунікативні особливості й жанрова диференціація. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови*. 2012. № 9. С. 102-105. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_10_2012_9_32
16. Капліна Г. С., Пономарьова Л. В. Лексико-граматичні особливості блогу як жанру інтернет-дискурсу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2018. № 36 том 1. URL: http://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v36/part_1/16.pdf
17. Каракоз О. О. Традиційна і електронна книга крізь призму проблеми популяризації книги й читання. *Питання культурології*. 2019. №35. С. 194-205. URL: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.35.2019.188809>
18. Кількість символів в Інстаграм – найповніший гайд. URL: <https://prosmm.com.ua/kilkist-symvoliv-v-instagram-naypovnishyuy-hayd>
19. Коваленко О. Ю. Блог та e-mail як жанр інтернет-комунікації. Лінгвістичні особливості реалізації комунікативних стратегій. *Актуальные*

научные исследования в современном мире: XVII Межд. научн. конф., г. 26 - 27 сент. 2016 г.,: тези допов., Переяслав-Хмельницький. Сб. науч. Трудов. Переяслав-Хмельницький, 2016. № 9 (17), Ч. 3. С. 56-63. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/14872>

20. Ковпак В. А., Політова О. О. Українські Буктюб та Букстаграм: Дискурси культури читання української книги та національної безпеки. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2021. Том 32 (71). № 6. Ч. 3. С. 126-132. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/6_2021/part_3/22.pdf

21. Коментарі читачів до статті «БЛОГ». URL: <http://surl.li/htrwy>

22. Легкобит Є. О. Лінгвістика та паралінгвістика у контексті інтернет комунікації. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*, VIII(42). 2020. С. 16-18. URL: <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/05/Linguistics-and-paralinguistics-in-the-context-of-Internet-communication-Y.-Lehkobyт.pdf>

23. Максимів. О.Й. Методика виявлення ключових слів на основі зіставлення лексики частотних словників. *Studia linguistica: збірник наукових праць*. Київ: Київський університет, 2009. № 3. 375 С. 192-199. URL: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/viking/db/ftp/univ/sl/sl_2009_03.pdf

24. Матковська О. Й. Перспективи лінгвістичних досліджень блогів. *HUMANITY, COMPUTERS AND COMMUNICATION*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 22-24 квітня 2015 р. Львів, 2015. С. 128-131. URL: <https://ena.lpnu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/9844a2f2-8cd5-4c49-8b17-38e195d18a2a/content>

25. Михайлова О. Ю. Актуальні проблеми ринку книжкової продукції в Україні в контексті завдань гуманітарної політики. *Національний інститут стратегічних досліджень*. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/aktualni-problemi-rinku-knizhkovoi-produkcii-v-ukraini-v>

26. Мірошниченко Б. Бестселери на газетному папері: як контрафакт убиває український книжковий ринок. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2021/03/25/672283/>
27. Перекладаємо слово нон-фікшн. URL: <https://slovotvir.org.ua/words/non-fikshn>
28. Приміч О.В. Лінгвістичні особливості Інтернет-комунікації. *Проблеми лінгвістичної семантики: матеріали міжнар. наук.-практ. конф.*, 22 лист. 2018, м. Рівне 2018. С. 103-107. URL: https://www.rshu.edu.ua/images/nauka/kaf_rom_germ_2018_pls_zbirnik.pdf
29. Рецензія. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 2 : М – Я. С. 318.
30. Руденко А. Ф. Соціальні мережі як ефективний засіб громадської самоорганізації в сучасній Україні. 2018. С.17. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gromadyanske-suspilstvo/socialni-merezhi-yak-efektivniy-zasib-gromadskoi>
31. Руденко А.Ф. Соціальні мережі як інструмент реалізації громадських ініціатив. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gromadyanske-suspilstvo/socialni-merezhi-yak-efektivniy-zasib-gromadskoi>
32. Серажим К. С. Культура читання в Україні. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2014. Т. 55. С. 44-52. URL: <http://surl.li/htrys>
33. Спойлер твору. *Вікіпедія*. URL: <http://surl.li/htryy>
34. Тараненко О. О. Колоквіалізація, субстандартизація та вульгаризація як характерні явища стилістики сучасної української мови (з кінця 1980-х рр.). *Мовознавство*. 2002. № 4–5. С. 33-39.
35. Фентезі. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 2: М – Я. С. 529.
36. Чемеркін С. Г. Українська мова в Інтернеті: позамовні та внутрішньоструктурні процеси. Київ : ППВФ, 2009. 240 с.
37. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. Підручник. Київ : видавничий центр «Академія». 2004. С. 410. С. 60-63.

38. Bamp P. The Top 3 Reasons Consumers Read Blogs in 2020. URL: <https://blog.hubspot.com/marketing/why-do-people-read-blogs>
39. Cohen D. Dan Cohen's Digital Humanities Blog. Professors, Start Your Blogs. URL: <https://dancohen.org/2006/08/21/professors-start-your-blogs/>
40. Driscoll B. Book blogs as tastemakers. *Participations: Journal of Audience & Reception Studies*. Vol. 16 No 1. (May, 2019). p. 280-305. URL: <https://www.participations.org/16-01-14-driscoll.pdf>
41. Paladines L., Aliagas C. Literacy and literary learning on BookTube through the lenses of Latina BookTubers. *Literacy*. Vol. 57 No 1. (2023). p. 17-27. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/lit.12310>
42. Reddan B. Social reading cultures on BookTube, Bookstagram, and BookTok. *Synergy*. Vol. 20 No. 1 (2022). URL: <http://slav.vic.edu.au/index.php/Synergy/article/view/597/592>
43. Singh H., George G. Instagram Book Review Codebook: A Content Analysis of Book Reviews by Bookstagrammers on Instagram. *Digitalisation: Opportunities and Challenges for Business*. Vol.1 (2022). p. 766-775. URL: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-26953-0>
44. Steiner A. Personal Readings and Public Texts: Book Blogs and Online Writing about Literature. *Culture Unbound Journal of Current Cultural Research* 2010. № 2(4). p.471-494. URL: https://www.researchgate.net/publication/49597222_Personal_Readings_and_Public_Texts_Book_Blogs_and_Online_Writing_about_Literature

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Вітаємо в Colaboratory. URL:
<https://colab.research.google.com/notebooks/welcome.ipynb?hl=uk>
2. Дослідницький корпус букстаграмних текстів. URL:
https://docs.google.com/spreadsheets/d/1aiB6o_dqvTmYRgBNUmXWGzMHZzN2UWTA4rOGiRPP7TQ/edit#gid=0
3. Книжковий магазин Yakaboo. URL:
https://www.yakaboo.ua/?gclid=CjwKCAjwvdajBhBEEiwAeMh1UzRMyuWxmYHwB9RHGvZ7GaR0Hta7JhJpGAlircI6V_QJeiKk5L5yVxoCHLQQAuD_BwE
4. Програмний код 1. URL:
<https://colab.research.google.com/drive/1UIMPO9GmYgxSNX2F5-8oRC9SGxm5mSXF>
5. Програмний код 2. URL:
<https://colab.research.google.com/drive/13utVMethQQ99d7e3SNIV7hg4ewNKA CoW>
6. Annika Blog – профіль користувача. URL:
<https://www.youtube.com/c/AnnikaBlog/featured>
7. Annika Blog – відео «ПРОЧИТАНЕ Березень 2023». URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=8xoZ5LAzGzs&t=107s>
8. bonikka_ – відгук на книгу «Мексиканська готика». URL:
https://www.instagram.com/p/CksgIzQt47w/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWF1ZA
9. book_fairy_eli – відгук на книгу «Дім із зеленого скла». URL:
https://www.instagram.com/reel/Ci7VvPFjb8L/?utm_source=ig_web_copy_link
10. book_fairy_eli – відгук на книгу «Поклик монстра». URL:
https://www.instagram.com/p/CWqhu3iKHIM/?utm_source=ig_web_copy_link
11. book_lover_if – відгук на книгу «Не озирайся і мовчи». URL:
<https://www.instagram.com/p/CGHWCQ3nVd2/>

12. books_passion__ – відгук на книгу «Коханець леді Четтерлі». URL:
https://www.instagram.com/p/Cp0iHoGtoDW/?utm_source=ig_web_copy_link
13. ichbinviktoriia – відгук на книгу «Сім чоловіків Евелін Г'юго». URL:
https://www.instagram.com/p/CIBImCrtsn6/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWF1ZA
14. collections – Container datatypes. URL:
<https://docs.python.org/3/library/collections.html>
15. Counter – Python Collections Counter. URL:
<https://docs.python.org/3/library/collections.html#collections.Counter>
16. cusomia – відгук на книгу «Покинь, якщо кохаєш». URL:
https://www.instagram.com/p/ChAIA8rjb3B/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWF1ZA%3D%3D
17. cusomia – відгук на книгу «Санаторій». URL:
https://www.instagram.com/p/CqLF15EoVEN/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWF1ZA%3D%3D
18. cusomia – відгук на книгу «Пляжне читиво». URL:
https://www.instagram.com/p/CrOSZ_yoM0e/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWF1ZA
19. dolya.olya_ – відгук на книгу «Син паскуди». URL:
https://www.instagram.com/p/CiKQqUWtPvf/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWF1ZA
20. greennysmith – відгук на книгу «Незриме життя Адді Лярю». URL:
<https://www.instagram.com/p/CfoIbCLNVzx/>
21. helga_reads – відгук на книгу «Танець недоумка». URL:
<https://www.instagram.com/p/B3eiRIInk-r/>
22. julie.peretiatko – відгук на книгу «Срібна затока». URL:
https://www.instagram.com/p/CqclL5HtuH7/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWF1ZA

23. karina.books.m – відгук на книгу «І де був той розум?». URL: https://www.instagram.com/p/Co9VgtatEJq/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWF1ZA

24. katemolochko – відгук на книгу «Хроніки Дюни». URL: <https://www.instagram.com/p/BRIwJICAr1h/>

25. knygo_hrobak – відгук на книгу «Двір крил і руїн». URL: https://www.tiktok.com/@knygo_hrobak/video/7184424420465708294?q=%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B1%D1%83%D0%BA%D1%82%D0%BE%D0%BA&t=1684439711963

26. lilito_lolita – відгук на комікс «Бізенгаст». URL: <https://www.instagram.com/p/BRIwJICAr1h/>

27. lta_books – відгук на книгу «Мандрівка пілігрима». URL: <https://www.instagram.com/p/B9XY1jplALw/>

28. lta_books – профіль користувача. URL: https://www.instagram.com/lta_books/

29. milka_read – відгук на книгу «Коефіцієнт поцілунку». URL: https://www.instagram.com/p/CmUTmGytgKz/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWF1ZA%3D%3D

30. milka_read – відгук на книгу «Спогади про нього». URL: https://www.instagram.com/p/Cp2KdLfNHKF/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWF1ZA

31. re – Regular expression operations. URL: <https://docs.python.org/3/library/re.html#match-objects>

32. sashas_reads – відгук на книгу «Андрій Лаговський». URL: https://www.instagram.com/p/Cq2NMBWtWkP/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWF1ZA

33. sergiy_kolos – відгук на книгу «Темна половина». URL: https://www.instagram.com/p/Cmy06O1N8ma/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWF1ZA

34. the_pretty_odd – відгук на книгу «Шістка воронів». URL:
https://www.instagram.com/p/CsJrZmSNusL/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWF1ZA%3D%3D

35. the_pretty_odd – відгук на книгу «Як король Ельфгейму зненавидів оповідки». URL:
https://www.instagram.com/p/CpAy4uBt4Bn/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWF1ZA

36. the_pretty_odd – відгук на книгу «Гіпотеза кохання». URL:
https://www.instagram.com/p/CpftO8nt2X9/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWF1ZA

37. thedudewhoreads – відгук на книгу «Буря мечів». URL:
https://www.instagram.com/p/B_4b0a3HLww/

38. thedudewhoreads – відгук на книгу «Говорити легко та невимушено. Як стати приємним співрозмовником?». URL:
<https://www.instagram.com/p/CHxImajHXLM/>

39. thedudewhoreads – відгук на книгу «Гравець 1». URL:
<https://www.instagram.com/p/CDLfTIHnZMT/>

40. ts__books – відгук на книгу «Сєверодонецьк». URL:
https://www.instagram.com/p/CmrSSf4NG-b/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWF1ZA

41. ts__books – відгук на книгу «Уявний друг». URL:
https://www.instagram.com/reel/Cq5vBVJgdw3/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWF1ZA

42. ts__books – відгук на книгу «Поміж злодіїв». URL:
https://www.instagram.com/p/Cpna1aBtVal/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWF1ZA

43. valieyka_about_books – відгук на книгу «Проїду світ». URL:
<https://www.instagram.com/p/CECс2cUHRfB/>

44. valieyka_about_books – відгук на книгу «Квітка за Манхеттена». URL:
<https://www.instagram.com/p/CLMwSszlDJX/>

45. volpiks.books – відгук на комікс «Коли завмирає серце». URL: https://www.instagram.com/p/CqxjBdzNCYR/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWFIZA

46. Welcome to Python.org. URL: <https://www.python.org/>

ДОДАТКИ

Додаток 1

Частотний словник букстаграмних текстів

№	Слово	Частина мови	Частота	№	Слово	Частина мови	Частота
1	і	Сполучник	6719	51	вони	Займенник	500
2	не	Частка	5097	52	ця	Займенник	498
3	в	Прийменник	3815	53	хто	Займенник	489
4	що	Займенник/ Сполучник/ Частка	3702	54	цю	Займенник	489
5	з	Прийменник	3153	55	б	Частка	484
6	на	Прийменник	3002	56	читати	Дієслово	476
7	я	Займенник	2604	57	яка	Займенник/ сполучник	473
8	у	Прийменник	2469	58	із	Прийменник	470
9	та	Сполучник/ займенник	2469	59	багато	Прислівник	462
10	це	Частка	2327	60	ми	Займенник	430
11	про	Прийменник	2320	61	який	Займенник/ сполучник	429
12	але	сполучник	2015	62	щоб	Сполучник/ Частка	420
13	як	Прислівник/ Сполучник/ Частка	1856	63	саме	Прислівник/ Сполучник/ Частка	413
14	а	Сполучник	1847	64	лише	Частка	404
15	до	Прийменник	1644	65	себе	Займенник	400
16	за	Прийменник	1281	66	всі	Займенник	390
17	й	Сполучник	1219	67	більше	Прислівник	383
18	дуже	Прислівник	1197	68	можна	Присудкове слово	377
19	все	Прислівник	1107	69	може	Дієслово	363

20	для	Прийменник	1073	70	історії	Іменник	360
21	так	Прислівник/ Частка	1063	71	того	Займенник	348
22	від	Прийменник	1042	72	цього	Займенник	345
23	вона	Займенник	1012	73	їх	Займенник	345
24	мені	Займенник	962	74	де	Прислівник/ Сполучник	333
25	чи	Сполучник/ Частка	939	75	книжка	Іменник	329
26	мене	Займенник	912	76	щось	Займенник/ Прислівник	329
27	книга	Іменник	814	77	буде	Дієслово	329
28	її	Займенник	811	78	час	Іменник	325
29	ще	Прислівник/ Частка	810	79	через	Прийменник	323
30	які	Займенник/ сполучник	765	80	після	Прислівник	309
31	його	Займенник	752	81	людей	Іменник	304
32	є	Дієслово	746	82	вам	Займенник	304
33	життя	Іменник	730	83	тільки	Прислівник/ Частка	300
34	ж	Частка	713	84	має	Дієслово	299
35	було	Дієслово	703	85	собі	Займенник	286
36	бо	Сполучник/ Частка	702	86	без	Частка	279
37	він	Займенник	692	87	роман	Іменник	276
38	вже	Прислівник/ Частка	663	88	по	Прийменник	275
39	тому	Прислівник/ Сполучник	663	89	була	Дієслово	273
40	коли	Прислівник/ Сполучник	648	90	бути	Дієслово	270
41	книги	Іменник	624	91	або	Сполучник	265
42	тут	Прислівник	610	92	книзі	Іменник	263

43	те	Займенник	604	93	ти	Займенник	259
44	то	Займенник	593	94	чому	Займенник	255
45	історія	іменник	589	95	автор	Іменник	255
46	якщо	Сполучник	562	96	зі	Прийменник	252
47	ви	Займенник	533	97	книжки	Іменник	252
48	просто	Прислівник	511	98	Ні	Частка	248
49	навіть	Сполучник/ Частка	503	99	Неї	Займенник	240
50	книгу	Іменник	502	100	сюжет	Іменник	239

**Частотний словник букстаграмних текстів
(без службових частин мови та займенників)**

№	Слово	Частина мови	Частота	№	Слово	Частина мови	Частота
1	дуже	Прислівник	1197	51	легко	Прислівник	164
2	все	Прислівник	1107	52	прочитати	Дієслово	159
3	книга	Іменник	814	53	зараз	Прислівник	158
4	є	Дієслово	746	54	точно	Прислівник	158
5	життя	Іменник	730	55	далі	Прислівник	156
6	було	Дієслово	703	56	хочеться	дієслово	155
7	тут	Прислівник	610	57	тепер	Прислівник	154
8	історія	іменник	589	58	читала	Дієслово	152
9	просто	Прислівник	511	59	одна	Числівник/ Прикметник	152
10	книгу	Іменник	502	60	події	Іменник	148
11	читати	Дієслово	476	61	треба	Присудкове слово	147
12	багато	Прислівник	462	62	досить	Прислівник	146
13	більше	Прислівник	383	63	інші	Прикметник	145
14	можна	Присудкове слово	377	64	розповідає	Дієслово	145
15	може	Дієслово	363	65	речі	Іменник	143
16	історії	Іменник	360	66	сказати	Дієслово	139
17	книжка	Іменник	329	67	враження	Іменник	138
18	буде	Дієслово	329	68	питання	Іменник	137
19	час	Іменник	325	69	люблю	Дієслово	137
20	після	Прислівник	309	70	здається	Дієслово	136
21	людей	Іменник	304	71	можу	Дієслово	135
22	має	Дієслово	299	72	важко	Прислівник	132
23	роман	Іменник	276	73	разом	Прислівник	132
24	була	Дієслово	273	74	герої	Іменник	131

25	бути	Дієслово	270	75	поки	Прислівник	130
26	книзі	Іменник	263	76	читали	Дієслово	129
27	автор	Іменник	255	77	насправді	Прислівник	128
28	книжки	Іменник	252	78	персонажів	Іменник	127
29	сюжет	Іменник	239	79	добре	Прислівник	127
30	один	Числівник/ Прикметник	233	80	звісно	Прислівник	126
31	там	Прислівник	228	81	знову	Прислівник	126
32	історію	Іменник	225	82	інших	Прикметник	126
33	трохи	Прислівник	220	83	майже	Прислівник	125
34	завжди	Прислівник	220	84	особливо	Прислівник	125
35	років	Іменник	214	85	роману	Іменник	120
36	одного	Числівник/ Прикметник	214	86	хочу	Дієслово	120
37	світ	Іменник	213	87	дійсно	Прислівник	118
38	авторка	Іменник	190	88	житті	Іменник	116
39	були	Дієслово	188	89	настільки	Прислівник	116
40	героїв	Іменник	185	90	варто	Присудкове слово	115
41	зовсім	Прислівник	181	91	раджу	Дієслово	114
42	люди	Іменник	178	92	книг	Іменник	114
43	взагалі	Прислівник	174	93	часто	Прислівник	111
44	кохання	Іменник	173	94	немає	Присудкове слово	110
45	потім	Прислівник	171	95	знаю	Дієслово	110
46	автора	Іменник	170	96	зрозуміти	Дієслово	110
47	читання	Іменник	169	97	перша	Числівник	109
48	цікаво	Прислівник	169	98	хоче	Дієслово	105
49	можливо	Прислівник	164	99	буду	Дієслово	105
50	книжку	Іменник	164	100	світі	Іменник	104